

PANDEMİ DÖNEMİNDE ÖĞRETMEN OLMAK



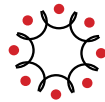
HATİCE GÖZDE UYSAL | IŞIK TURCAN ERTEKİN | İBRAHİM YILDIRIM
İLKNUR ÖZTÜRK | SERKAN ŞAHİN | SEZER DEMİR | SİNAN ALP



KALKINMA
ATÖLYESİ

PANDEMİ DÖNEMİNDE ÖĞRETMEN OLMAK

HATİCE GÖZDE UYSAL | IŞIK TURCAN ERTEKİN | İBRAHİM YILDIRIM
İLKNUR ÖZTÜRK | SERKAN ŞAHİN | SEZER DEMİR | SİNAN ALP



KALKINMA
ATÖLYESİ

PANDEMİ DÖNEMİNDE ÖĞRETMEN OLMAK

Bölüm Yazarları

Hatice Gözde Uysal

Işık Turcan Ertekin

İbrahim Yıldırım

İlknur Öztürk

Serkan Şahin

Sezer Demir

Sinan Alp

Katkıda Bulunanlar

Gözde Polatkal

Gülşah Özkan İnal

İpek Gökbel

Kübra Karakaya

Melisa Karakaya

Sedef Hızlı

Yayına Hazırlayan

Doç. Dr. Nilay Keskin Samancı

Tasarım

Kurtuluş Karaşın Grafik Tasarım

Yayın Tarihi

Ağustos 2020

© Bu yayının bir kamu malıdır. Tamamen gönüllü emekle ve kâr amacı gütmeyen hazırlanmıştır. Bir kısmından veya tamamından alıntı yapılabilmesi ve çoğaltılabilmesi için Kalkınma Atölyesi'nden izin alınmasına gerek yoktur.



KALKINMA
ATÖLYESİ

Çankaya Mah. Üsküp Cad. 16/14 / Çankaya - Ankara / (541) 457 31 90



www.ka.org.tr



[kalkinmaatolyesi](https://www.facebook.com/kalkinmaatolyesi)



info@ka.org.tr



[kalkinmaatolyesi](https://www.linkedin.com/company/kalkinmaatolyesi)

Önsöz

Kasım 2019'dan itibaren kısmen, Mart 2020 itibariyle ise dünya genelinde hayatı durdurma noktasına gelen küresel bir salgınla ilk defa yüz yüze gelen bizler için hayat belki de eskisi gibi olmayacak. Covid-19 küresel bir sağlık sorunu olarak tanımlanmakla birlikte eğitimden, ekonomiye, tarımdan toplumsal dinamiklere kadar derin izler bırakarak, alışkanlıklarımızı yeniden gözden geçirdiğimiz "Yeni Normal"i yarattı. Başlangıçta bir kâbus yaşadığımızı hissettiğimiz ancak zamanla bu "Yeni Normal"e uyum sağlayıp, salgın sonrası döneme hazırlık yapmamız gerektiğini idrak ettiğimiz günlerden geçiyoruz.

Bildiğimiz gibi, eğitim bir bireyin en temel haklarından biridir. Ancak on milyonlarca çocuk ve genç için kritik önem taşıyan eğitim; çatışmalar, doğal afetler ve salgın gibi acil ve kriz dönemlerinde belirgin bir biçimde kesintiye uğruyor ve bu durum öğrencileri eğitimin dönüşümsel etkilerinden mahrum bırakıyor. Covid-19 salgınında da böyle oldu ve UNICEF¹ verilerine göre 17 Nisan 2020 itibariyle dünya genelinde okul öncesinden yükseköğretime yaklaşık 1.800.000 öğrenci bu durumdan etkilenmiş oldu ki bu sayı dünya genelindeki öğrencilerin yaklaşık %92'sini temsil ediyor. Yüz yüze eğitime ara verilmiş olmasıyla birlikte öğrenmenin sürekliliğinin sağlanması için Türkiye dâhil pek çok ülkede çeşitli eğitim faaliyetleri yürütülmeye başlandı.

¹ UNESCO. (2020). COVID-19 Educational Disruption and Response. en.unesco.org/covid19/educationresponse

Türkiye'de Milli Eğitim Bakanlığı Covid-19 salgınında eğitim faaliyetlerinin sürdürülebilmesine yönelik uzaktan eğitim faaliyetlerini iki koldan yürütmeye çalıştı: Bunlardan ilki Eğitim Bilişim Ağı (EBA), diğeri ise TRT ve EBATV. Bu süreçte inisiyatif alan bazı devlet ve özel okullar da çeşitli platformlar üzerinden oluşturulan sanal sınıflar ile öğrencileri ile etkileşimli dersler yapmaya devam ettiler.

Uzaktan eğitim, öğrencilerin öğretim ve kaynaklardan zaman ve mesafe olarak uzaklaştıkları durumlarda ortaya çıkan öğrenme ihtiyacını karşılamak için kullanılan; farklı fiziksel, teknolojik ve eğitsel bileşenleri içeren eğitim faaliyetleridir. Eğitimde teknoloji entegrasyonunun ve uzaktan eğitim faaliyetlerinin ekonomik rekabet edilebilirliği sağlayacağı, öğrenme-öğretme problemlerine ve eşitsizlik, sınıflar arası adaletsizlik vb. konularda çözüm sağlayacağı varsayılmaktaydı^{2,3}. Ancak Covid-19 pandemisi nedeniyle geldiğimiz noktada dünya genelinde uzaktan eğitim "beklenti ve kullanılan araçlar arasındaki uyumsuzluklar" ve "acil/kriz dönemlerine yönelik bir kriz yönetimi planının olmaması" nedeniyle bir karmaşa yaşadı. Görünen o ki, gelecekte toplumlar bu gibi kitlesel sorunlarla artık daha sık karşılaşacak ve her alanda olduğu gibi eğitimde de bu durum bir paradigma değişimini gerekli kılacak.

Bu noktadan hareketle Kalkınma Atölyesi olarak bizler, Covid-19 salgını sürecinde ülkeler bazında eğitimin sürdürülmesi için alınan tedbirleri incelemek, salgın sonrası acil ve kriz durumlarında eğitim faaliyetlerinin yürütülmesi ve yönetilmesine yönelik bilgi birikimine katkı sağlamak amacıyla "Dünya Geneline Covid-19 Sebebiyle Ülkelerin Uyguladığı Uzaktan Eğitim Çalışmaları ve Eğitim Politikaları"⁴ başlıklı bir harita yayınladık. Bu harita ülkelerin acil ve kriz dönemlerine ilişkin önceliklerinin ve olanaklarının farklılaştığını, bu durumun bir sonucu olarak da süreçte yürüttükleri faaliyetlerin farklılık gösterdiğini gözler önüne seriyor.

2 Collins, Allan & Halverson, Richard. (2010). The second educational revolution: Rethinking education in the age of technology. Journal of Computer Assisted Learning. 26. 18 - 27.

3 Cuban, L. (2001). Oversold & underused: Computers in the classroom: Harvard university press Cambridge, Massachusetts London, England.

4 Kalkınma Atölyesi. (2020). "Dünya Geneline Covid-19 Sebebiyle Ülkelerin Uyguladığı Uzaktan Eğitim Çalışmaları ve Eğitim Politikaları" www.ka.org.tr/dosyalar/file/ea_covid%20map%20dw.pdf

Kalkınma Atölyesi olarak bu kitapla, kullanılan araçlar, içerik, erişilebilirlik, zaman, kapsam ve hedefler bakımından öğrencilerin sosyo-ekonomik düzeylerine göre derin farklılık göstererek devam eden uzaktan eğitim faaliyetlerini, Türkiye genelinde farklı sosyo-ekonomik parametrelere sahip yerleşim yerleri, okul türleri, sınıf seviyeleri ve farklı avantaj/dezavantajlara sahip öğretmenlerin deneyimleri ışığında yansıtmayı hedefledik.

Elinizdeki bu kitap, öğretmenlerimizin Covid-19 salgını deneyimlerinden yola çıkarak her şart ve koşulda öğrencisinin iyi olma halini önceliklendiren ve kendini buna adanmış öğretmenlerimize adanmıştır...

Doç. Dr. Nilay KESKİN SAMANCI

*Necmettin Erbakan Üniv. Öğretim Üyesi
Eğitim Atölyesi Gönüllü Direktörü*

Sayfa
38

Serkan Şahin

Rehberlik Öğretmeni
Meslek Lisesi / Devlet

Eğitim uzaktan da olsa devam etmeli...

Sayfa
50

İlknur Öztürk

Y. Dil Öğretmeni
Okul Öncesi / Özel

İstanbul

Çok mu geç kaldık?

İzmir

Sayfa
22

Işık Turcan Ertekin

Biyoloji Öğretmeni
Lise / Özel

Artık Zeki Müren de
bizi görecek!

Sayfa
70

Hatice Gözde Uysal

Matematik Öğretmeni
Ortaokul / Devlet

Mersin

Bugün günlerden pandemi,
yarın da pandemi, ertesi gün de...

Sayfa
44

Sezer Demir

Türkçe Öğretmeni
Ortaokul / Devlet

Bir fırtına tuttu bizi...

Sayfa
62

İbrahim Yıldırım

Sınıf Öğretmeni
İlkokul / Devlet

Bilgi bir "tık" ötede...

Tokat

PANDEMİ DÖNEMİNDE ÖĞRETMEN OLMAK

Mardin

Sayfa
10

Sinan Alp

Sınıf Öğretmeni
İlkokul / Devlet

Coğrafya kader olabilir ama
pes etmek bir tercihtir!



Sinan Alp

Sınıf Öğretmeni (İlkokul)

Mardin



Merhaba, ben Sinan Alp. 1993 yılının Ekim ayında doğdum. İlk, orta, lise ve üniversite yıllarım Mardin, Nusaybin ve Hakkari gibi Türkiye'nin Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde geçti. 2015 yılında Hakkari Üniversitesi'nden mezun bir sınıf öğretmeniydim. Önce ücretli sınıf öğretmeni olarak başlayan meslek hayatım kısa süre sonra Nusaybin Kalecik İlkokuluna atanmam ile kadrolu öğretmenliğe dönüştü. Bir sınıf öğretmenin en etkili silahının sınıfta sanatsal çalışmalardan faydalanması olduğunu düşünüyorum. Bu nedenle de öğrencilerime bağlama, santür ve gitar çalarak onların hem müzikle öğrenmesini hem de müziği öğrenmesini hedefliyorum. Ebru sanatı ile de ilgileniyorum. Dezavantajlı bir bölgede öğretmen olmayı avantajlı duruma çevirebilecek fırsatların peşindeyim. Örneğin ders materyali olarak atıl durumdaki malzemeleri geri dönüştürerek, kurtararak öğrencilerimle birlikte kullanıyoruz. Şu an Kalecik İlkokuluna ek olarak Nusaybin BİLSEM (Bilim Sanat Merkezi)'de de görevlendirme ile öğretmenlik yapıyorum. Tarımda çocuk işçiliği, eğitimde her çocuğun eşit haklara sahip olması gibi konularda çalışmalar yürüten Kalkınma Atölyesi'nin bu çalışmasına elimden geldiğince katkı sunmaya çalıştım.

COĞRAFYA KADER OLABİLİR AMA PES ETMEK BİR TERCİHTİR!

Ben Sinan Öğretmen. Hakkâri Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü, 2015 mezunuyum. Lâkin Hakkâri Üniversitesinde o zamanlar fakülte binası olmadığı için dört yıl boyunca Adana Çukurova Üniversitesinde okudum. Başlıktan da anlaşılacağı üzere dezavantajlı bir bölgede, Mardin'in Nusaybin ilçesinin telefon ve internet şebekesinin çekmediği küçük bir dağ köyü olan Kalecik köyünde sınıf öğretmeni olarak görev yapmaktayım. Okulum, dört sınıfın bir arada olduğu ve tek öğretmen olarak çalıştığım, birleştirilmiş sınıflı bir okul. Köyümüz adı gibi, bir kale görünümünde, dağın tepesinde kurulmuş, Mardin'in en eski köylerinden biri. Evlere ulaşım ahşap merdivenlere ve kayalıklara tırmanarak gerçekleşiyor. 2016 yılının Ekim ayında bu köye -kendi tercihimle- atandım. Göreve başlayacağım günlerde ilçe halkının bu köye karşı olumsuz düşüncelerde olduğu, okulun fiziksel olarak çok kötü olduğu, öğrenci ve velilerin eğitimi ikinci planda tuttuğu yönünde duyumlar aldım. Çoğu kişiden *"Allah kurtarsın! Zorunlu görevini bitirip tayin iste."* diye öneriler geldi. Oysa benim hayalimdi böyle bir köy okulunda çalışmak. Okula ilk gittiğimde, söylenenlerin bir kısmının doğru olduğunu gözlemledim. Okul gerçekten fiziksel olarak çok kötüydü. Yıkık dökük olan sınıfımı biraz temizleyip çocuklarımla tanıştım. İdealist öğretmenim ya (!) kırık tahtanın üstüne bir söz yazdım; onlar okuyacak ve ilk ısınmayı sağlayacaktım. Yazdım, döndüm sınıfa; -maalesef ki- okuyan öğrenci yok. Dördüncü sınıflar harfleri zar zor bir araya getiriyordu. O an yıkıldım, ne yapacağımı şaşırdım. Bir yerden başlamak gerek diyerek aynı gün Milli Eğitim Müdürlüğüne okulun çok kötü durumda olduğunu, kaba bir onarıma ihtiyacı olduğunu bildirmeye gittim. Öğrenci sayısının azlığı ve okulun kapanma ihtimali olduğundan onarım talebim için çok fazla uğraşmam gerekti. Sıkı bir uğraş sonunda okulun kaba onarımını yapmaya başladık. Sınıfımız artık temizlenmişti. İlçeden beyaz tahta, yeni masa, sıralar getirdim. En temelden başladık. Bazen akşama kadar okulda kalıp otostopla ilçeye dönmek zorunda kaldım ama çocuklarım iki ay gibi bir sürede toparladı. Daha çok ilgi çeysin diye sınıfta sürekli yeni düzenlemeler yaptım.

Girişimlerim, emeklerim cevap veriyor; insanlar destek olmak istiyordu. İkinci senenin sonunda sınıfımız bambaşka bir havaya büründü. Bu arada sürekli velilerle uğraşıyordum. Bazen kızsalar da öğrencilerime olan ilgime, sevgime kayıtsız kalamadılar. *"Tek başına bu öğretmen bu kadar şey yapıyor, çocuklarımız ortaokuldaki abi-ablalarından daha iyi gelişti."* diye sürekli aralarında konuşmaya başladılar. Annelerle kahvaltı, babalarla mangal tarzı etkinlikler, doğum günü kutlamaları, Yaşlılar Haftası'nda köyün tüm yaşlılarını ziyaret gibi etkinliklerim arttıkça velilerimle bir aile gibi olduk. Hatta daha önce *"Allah kurtarsın"* diyen herkes ziyarete gelmeye başladı. Şu an dördüncü senem-deyim. En güzel köy okulu, en güzel veli-öğretmen-öğrenci ilişkisinin benim köyümde olduğunu düşünüyorum. Şimdi anlıyorum ki, velilerimin ve öğrencilerimin eğitimi ikinci plana atması da bugüne kadar kimsenin onlara dokunmamasındanmış. Okuma-yazmaya geçemeyen öğrencim yok. Şiirlerle, türkülerle, oyunlarla, müzikle ve en önemlisi velilerle eğitim-öğretimimizi devam ettiriyoruz. Çocuklarım artık hayal kurmaya başladı. Yüksek rakımlı bir yerde yaşadıkları için yarısından fazlası pilot olmak istiyor. Diğerlerinin hayali ise dümdüz bir yerde yaşamak ve 19 odalı bir evleri olması. Çünkü köyde en büyük ev üç odadan oluşuyor ve çocuklar geniş ev hayali kuruyor.



Kalecik Köyü, Nusaybin/Mardin

Değişim Başlıyor

2019 yılı Aralık ayıydı. Çin'de bir virüsün ortaya çıktığını sık sık duymaya başladım. Başta çok önemsemedim. Yerel bir virüstür, dedim; sağlık sistemi ve gelişen teknolojiyle bilimin illaki hızlı bir şekilde üstesinden geleceğini düşündüm. Günlük yaşamıma devam ettim. Günler geçtikçe haberler artmaya devam etti. Başka ülkelere yayıldığını, Çin'in çok zorlandığını ve bilim insanlarının endişeli konuşmalarını dinledikçe işin ciddiyetini anladım. Çoğu ülkede sokağa çıkma kısıtlamalarının başladığını, okulların tatil edildiğini görünce gardımı almam gerektiğini hissettim. Henüz ülkemizde vaka yoktu ama jeopolitik açıdan konumumuzu düşününce virüsün bize de gelmesinin kaçınılmaz olduğunu düşünüp hemen bir veli toplantısı düzenledim ve velilerimi bilgilendirdim. Köyün tek öğretmeniydim ve bir şey yapmalıyım. Çocuklarımı, eğitim konusunda dört yıldır yürüttüğümüz güzel iş birliğiyle, sosyal ve duygusal olarak geliştirdiğimin bilincindeydim. Lâkin ülkemizde daha çok test odaklı bir eğitim-öğretim olduğu için akademik olarak da geride kalmamak gerekiyordu. Çocuklara işin ciddiyetini çeşitli oyun ve etkinliklerle anlattım. Olası uzun bir tatil durumunda çocukların akademik olarak eksik kalmamaları için dersleri biraz hızlı işleyip olabildiğince tüm konuları bitirmemiz gerektiğini anlattım. Çocuklarım bu durumu, beni şaşırtan bir şekilde, güzel bir olgunlukla karşıladılar. Hatta bir öğrencim kendinden emin, kararlı ses tonu ve parlayan gözleriyle şöyle dedi:

“

Öğretmenim, zaten birinci dönemde de okullarımız kapanmıştı. Biz çok çalışacağız ve yine toparlanacağız.

”

Bu küçük ama kocaman yürekli çocuk bana güç vermişti. Çünkü birinci dönemde, Barış Pınarı Harekâtı sürecinde, sınır ilçe olduğumuz için ilçe merkezine ve çoğu köye bombalar düşmüştü. Birçok sivil insan hayatını kaybetmiş, bir başka okulda rehber öğretmen olan abim dâhil, birçok vatandaş yaralanmış ve okullarımız bir aya yakın süreyle kapalı kalmıştı. Meğer yaşadıkları bu tecrübe çocuklarımin bu yeni durumu olgunlukla karşılayabilmelerinin de nedeniymiş.

Ülkemize virüsün geldiğine yönelik sürekli olarak resmî olmayan kaynaklardan haberler çıkıyordu. Biz, resmî açıklama olana kadar eğitim-öğretime de-

vam etme kararı aldık ve nihayet tek öğretmenli, dört sınıfın bir arada olduğu bir köy okulu olmamıza rağmen konularımızın büyük bir bölümünü bitirdik.

Tabii çocukların yaşları itibariyle, konuların iyice pekişmesi için ilerleyen süreçte bolca çalışma ve tekrar yapılması gerekiyordu. Lâkin şunun bilincindeydim: Köyde eğitim-öğretim konusunda çocuklarımızın benden başka kimsesi yok ve olası bir durumda varlığını sürekli hissettirmem gerekecek, ama nasıl?

Günlerce düşündüm, durdum: Böyle bir süreç olursa ne yaparız, ne ederiz? Ama aklıma hiçbir şey gelmedi. Bu süreç içerisinde çocuklara ellerini her zaman yaptıkları gibi -ama daha sık- yıkamalarını, kimseyle sarılmamalarını, tokalaşmamalarını ve sosyal mesafeyi korumamız gerektiğini anlatmaya devam ettim ama sadece anlatmak çocuklara yetmiyordu. Başka şeyler yapmamız gerekiyordu. Çocuklar her sabah okula geldiğinde ve okuldan çıktığında sarılmak istiyordu (çünkü bu bizim rutinimizdir). İşe buradan başlamak istedim. Çoğunun sıkı takipçisi olduğunu bildiğim güncel bir televizyon dizisinden ilham alarak "*Çocuklar, artık dokunmadan sarılacağız*" dedim. Başta anlamadılar. Nasıl olacaktı ki dokunmadan sarılmak? Şöyle olacak: Samimi bir göz teması, bin defa sarılmaktan daha güzel olacak.

Ben:

- Deneyelim mi?

Çocuklar:

- Eeeeeveeeettt...



Ali vefa yöntemi



Virüs avcıları

Karşı karşıya geçtik. Sırayla göz teması kurup önce ayaklarımızı tokuşturduk sonra karşılıklı olarak kendi omuzlarımızı ovalamaya başladık. Buna da Ali Vefa (dizideki karakter) yöntemi dedik. Sanırım Türkiye’de bunu uygulayan ilk kişilerdik. Çocuklar zamanla kendi aralarında ve aileleri ile de bu şekilde sarılmaya başladı. Bunlar COVID-19 salgını tedbirlerimizin ilk adımlarıydı.

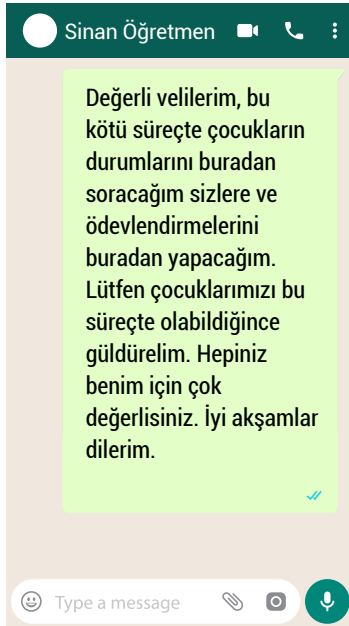
Günler günleri kovaladı. İçimde fırtınalar koparken çocuklara yansıtmamak için sürekli oyun oynatarak süreci yönetmeye çalışıyordum. Çünkü ilk defa, birinci sınıfta benimle başlayan çocuklarımı mezun edecektim. Ve daha çok planımız varken böyle kötü bir süreçle karşı karşıya kalmıştık. Çocuklarımla okulun her yerini temizleme kararı aldık. Sınıfımıza dezenfektan aldık ve hep beraber halımızı, minderlerimizi, sınıfımızın her köşesini “**Virüs Avcıları**” oyunuyla eldivenlerimizi, bonelerimizi takarak temizlemeye başladık. Bu oyunu evde de aileleriyle oynamalarını istedim.

Anneler, babalar, tüm köy halkı kendi evinde birer virüs avcısı oldu.

Gerçeklerle Yüzleşme

11 Mart 2020 Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın bizleri yıkan açıklaması... Ülkemizde Covid-19 vakasının tespit edildiğini söylemesiyle tüm Türkiye gibi içimizde oluşan derin burukluk... Ardından vakaların artış haberi... Milli Eğitim Bakanlığımızdan bir hafta ara tatil, bir hafta da EBA üzerinden uzaktan eğitim olmak üzere okulları iki hafta kapatma kararı geldi. Hemen çocukların EBA şifrelerini kontrol ettim. İlk hafta dinlenin, ikinci hafta derslerinizi çalışın, diye telkinlerde bulunup ikinci haftaya yetecek kadar etkinlik planlayıp verdim. Cuma günüydü. Okuldan çıkarken nasıl olsa iki hafta diyerek okuldaki enstrümanlarımı ve ahşap yapımında kullandığımız aletlerimizi arabama koyarken çocukların çok üzgün ve kaygılı bir şekilde bana baktığını gördüm. Kendime çok kızdım. Süreci bu kadar iyi yönetmişken bunun çocukları kaygılandıracağını düşünmediğim için çok pişman oldum. Çocuklarla gözlerimiz dolu bir şekilde vedalaştık. Bu malzemelerle onlara sürpriz hediyeler yapacağımı, enstrümanlarla onlara derslerle ilgili başka besteler yapacağımı söyleyip gönüllerini aldım.

İkinci hafta tüm velilerimin bulunduğu bir *WhatsApp* grubu kurdum. Oradan ödevlendirme yapacak ve çocukların durumlarını öğrenecektim. İlk mesajımı attım:



İki gün geçti mesajımı gören sadece iki üç velim oldu. Onlar da işleri gereği köy dışına çıkan velilerimdi. Köyde internetin çekmediğini, çok nadiren tarlaya inerken veya köyün dışındaki bazı noktalara gidince çok az çektiğini söylediler. Okulda da hiç çekmediği için şaşırmadım ama o hengâmede düşünememiştim. SMS atmaya başladım tek tek, o da çok az kişiye iletildi. Çünkü köyde telefon şebekesi de çok kısıtlı. Elim kolum bağlanmıştı, kafamdaki binlerce olumsuz düşünceyle uğraşıyordum. Bu çocuklar neden bu kadar şanssız, diye saçma düşüncelere kapıldığım sırada izlediğim "Hıçkırık*" filmi geldi aklıma. Evet, bugüne kadar bu köyde değiştiremediğim, dönüştüremediğim hiçbir şey olmadı; bunun da üstesinden gelebilirdim, dedim.

* Hichki Hindistanlı yönetmen Siddharth Malhotra'nın 2018 yapımı filmidir.

Değişim ve “Askıda Etkinlik ve Ödev” Zamanı

Ulaştığım bir velimden rica ederek herkesin televizyonunda EBA TV frekanslarını ayarlamasını söyledim. Sonunda herkes bir şekilde takip edebilecekti dersleri. Ama sürekli iletişim halinde olmam gerekirdi çünkü TV’den izledikten sonra pekiştirmek için kendilerinin de çalışması lazımdı. Ne yazık ki sürecin çok uzayacağını bilincindeydik ama çocuklarıma çok güveniyordum çünkü okul varken her zaman *“Benden dinliyorlar, ortaokula geçince başka öğretmenlerin anlatımlarına da yabancılık çekmesinler.”* diye, ara sıra bilgisayarımdan farklı öğretmenlerden ders videoları açıp bireysel çalışmalarını sağladığım için TV’den dinlerken zorlanmayacaklarını düşünüyordum.

Uzaktan eğitim süreci uzatıldı. Son aylarda çok sıkı bir çalışma yaptığımız için elimizdeki ders kaynakları azalmıştı. Etkinlik ve kaynakları ben hazırlayıp, çoğaltıp veriyordum. Çocuklar sürecin uzatıldığını öğrenince çok üzölmüşlerdi. Birbirimize ulaşamamak da bu üzüntülerini derin bir şekilde hissedebiliyordum. Köy şartlarında bu sürecin devamını aileler iyi yönetemezse çocukları kaybedebilirdim ve bu düşünce beynimi kemirmeye başlamıştı. Bu kadar emeğimiz, çalışmalarımız boşa gitme tehlikesiyle karşı karşıyaydı. Her gün insanların sosyal medyada EBA üzerinden, Zoom üzerinden canlı ders anlatımları yaptığını görüyor ve ben yapamadığım için kahroluyordum. Benim çocuklarım niye devam edemiyor, diye içim içimi yiyordu. Bu huzursuzluk evde aileme agresif davranacak boyuta bile varmaya başlamıştı. Ben bu kadar kötü bir süreç yaşarken Bakanlığımızın, EBA ‘da aktifliğe göre öğretmenlere puan verileceğini duydum. Bir kez daha yıkıldım çünkü köyümde telefon ve internet çekmiyor. Çocuklarıma EBA’ ya erişimi imkânsızdı ve ben ne kadar uğraşsam da EBA’ dan sınıfta kalmıştım. İlerleyen günlerde, sosyal medyada, çoğu öğretmenin puan kaygısıyla sürekli EBA’ da çocuklara etkinlik yaptırdığını ve sosyal medyada bu puanları yarıştırdıklarını görünce bu puanın çok da önemli olmadığını düşünmeye başladım. Önemli olan çocuklarıma puanlarını almaktı. Bunun bir yolunu bulmalıyordum. Pes etmeye yaklaştığım zaman, gözümün önüne okulumun önceki hali ve süreç içinde nasıl zorluklarla geliştiğimiz geliyor ve tekrar diriliyordum. O an kendi kendime *“Evet, sen bu köyün öğretmeniysen ve tek öğretmensen pes etme şansın yok; çocuklara verdiğin sözleri hatırla!”* dedim. Hemen bilgisayar başına geçtim ve çocuklar EBA TV’de günlük ne işliorsa sınavta kullandığım dille onlara etkinlik hazırlamaya başladım.

Kardeşim, *“Abi nasıl göndereceksin? Çocuklar göremeyecek ki EBA’ da bunları. WhatsApp’ tan ulaştırmaya çalışsan bir haftada bile ulaşmaz.”* dedi üzölerek. *“Göndermeyeceğim ki. Götüreceğim.”* dedim gülümseyerek.

Kardeşim aklımda bir cinlik olduğunu anladı. Etkinlik çalışmalarını bitirdim ve okula gittim. Her gün için planlanmış etkinliklerle aile katılımlı etkinlikleri çoğalttım. Poşet dosyaya koyup okul penceresine yerleştirdim. Köyde arabamı gören birkaç kişi okula doğru geldi. Ali Vefa yöntemimizi unutmamışlardı. Yine bu yöntemle sarıldık. Onlara *"Artık 'Askıda Etkinlik ve Ödev' projemiz var, arabayı her gördüğünüzde, ben gidince, pencereden alabilirsiniz"* dedim. Tüm köye söylediler projemizi. Ertesi hafta gittiğimde öğrencileri şaşırtmak için etkinliklerini rulo şeklinde paketledim. Ruloların içine silgi, kalem, kalemtraş, renkli kâğıt ve çikolata koydum. Güzelce jüt iple bağladım ve pencereye yerleştirdim.

Çocuklar Sesleniyordu: "Öğretmenim bitirdim!"

Bir sonraki hafta gittiğimde bir öğrencimin etkinliğini ve hediyesini almadığını gördüm. Biraz kızdım, biraz üzüldüm ama hepsine ulaşıp bir kişi de olsa ulaşamadıysam demek ki başarısız oldum, diye düşünüp etkinliklerimi paketleyip maskemi taktım ve köyün içine girdim. Kapı kapı gezip vermeye başladım etkinlikleri. Kapıda muhabbet de ederek psikososyal destek vermek istedim. Çocuklar ve velilerin gözlerinden *"bu kadar da olmaz bakışları"*nı yüreğimin



Askıda etkinlik ve ödev



Askıda etkinlik ve ödev

tam ortasında hissettim. Kâh güldük kâh gözlerimiz doldu ama çocuklara güçlü olduğumuzu hissettirmeyi başardık. Köyde gezerken okula kayıt olmamış küçüklerin de bizi izlediğini görünce *"Okul öncesi sınıfımız yok ama pandemi fırsat olabilir."* diye düşündüm. Çocukların kalbine şimdiden girebilirim okula başladıklarında çok daha rahat olacaklardı. Ertesi gün, okul öncesi yaşta olan tüm çocuklara boyama kitabı, çizgi çalışmaları, küçük hediyeler hazırlayarak tekrar köye gittim. Onlara da verdim çalışmalarını. Kendi öğrencilerim için de bir Anneler Günü etkinlik afişi hazırladım. Herkes bahçesinden çalı çırpı toplayacak, annesinden ip alacak ve bunlardan fotoğraf çerçevesi yapacaktı. Tıpkı okulda yaptığımız gibi olacaktı. Ben daha sonra anneleriyle olan fotoğraflarını çıkarıp onlara vereceğim, pandemi hatırası olacak. Çünkü köyün tek öğretmeniydim ve eğitimle ilgili her şey ilk önce beni bağlardı. Veli-lerim çok sevindi, çocuklarım çok sevindi ve ben çok mutlu oldum.

Küçük bir sosyal medya hesabımız var. Herkesin puan tartıştığı, canlı dersler yaptığı bir sosyal medya hesabında *"Benim sıfır puanım var ama bizim köyde uzaktan eğitim bu şekilde oluyor."* diyerek fotoğraflarımızı paylaşıyorum. Normal şartlarda o sayfada hiçbir konuda mutabık olmayan insanlar bizim paylaşımımıza çok güzel dönüşler yaptı. *"Evet, bu şartlar da var"* gibi bir mesaj vermiş oldum ve insanlar sağ olsunlar bu sıcaklığı hissetti. İnsanlarımızın

bu sıcaklığı hissetmesi ile ilk zamanlar köydekilere “Sizin köyü ve okulu Türkiye’nin her yerine tanıtacağım.” diye verdiğim sözü kısmen yerine getirmenin gururunu yaşadım.

Çocukların eğitimden kopmaması için her gün “başka ne yapabilirim” düşünceleriyle boğuşuyordum. Evet, süreci çok iyi yönetmiştim ama yetmezdi, biliyordum. Bu kadar uzun bir ayrılık, çocukları eğitimden kısmen uzaklaştıracak ve okuldaki şen şakrak hallerimiz zamanla unutulacaktı. Aklımda bazı çalışmalar vardı ama gücümü aşıyordu. Okulumuzun içi çok güzeldi, rengârenkti; lâkin dışı klasik bir köy okuluydu. Bahar yağmurlarının etkisiyle çatımız sızdırmaya başlamıştı. Bahçe duvarımız olmadığı için bahçe düzenlemesini istediğim gibi yapamıyordum ve yıllardır içimde ukde kalmıştı. Yeşillendirme çalışmalarım her sene oluyor ama bir hafta sürüyor ve hayvanlar hepsini yiyip büyümelerine engel oluyordu. Öyle bir şey yapmalıydım ki köyün her yerinden görünen bu okul, çocuklara çok cazip gelsin ve çocuklarım okulun açılmasını dört gözle beklesinler. Okulun dışını rengârenk boyamayı düşünüp işe koyuldum. Ben elimden geleni yapmaya başladığım anda bir de baktım ki elimin üstünde başka eller var ve bana güç veriyorlar. Şu an bu satırları yazarken saat sabaha karşı 03.00 ve ben bir saat önce okuldan geldim. Okulumuzun dış boyası, çatı onarımı bitti. Çatıyı onarmak ve duvarları boyamak için okula giderken köyümüzden zamanında ilçe merkezine göçmüş bir kişiyle daha tanıştım ve şaşırdı bu saatte ne işim var okulda diye. Durumu anlattım, çok uygulandı, “Ben de bir şey yapmak isterim gücüm dâhilinde.” dedi. Evet, artık duvarımız da olacaktı. İçim içime sığmıyordu. Ben bu kadar mutlu oluydum çocuklarım havalara uçacaktı. Hemen köye gittim; ihtiyar heyetimiz ve velilerimle durumu paylaştım. Köyün hepsi, malzeme gelmesi durumunda duvar çalışmasına seve seve geleceklerini söylediler ve dört gece boyunca sosyal mesafemizi koruyarak bahçe duvarı etrafında tüm köy birleşti. Bu benim için gurur verici bir olaydı. Birbiriyle konuşmayan, belki de birbirinden hiç hazzetmeyen velilerim bile eğitim için birleşmişti. Artık duvarımız var. Küçük dokunuşlarla duvarımızın üstüne tel örgü çekip bir dış kapı da takacağız, ondan sonra değmeyin keyfimize. Köy öğretmeniyseniz çoğu kişi için bir anlam ifade etmeyen küçük bir duvardan büyük mutluluklar çıkarabilirsiniz. Küçük bir kutu boyanın ardına binlerce hayal sığdırabilirsiniz. Bugün bu köy, gece yarısına kadar dost düşman hep beraber bu eğitim duvarı için birleşiyorsa bu köylülerin çocukları dünyayı neden birleştiremesin ki?



Evet, tekrar ediyorum; coğrafya kader olabilir ama pes etmek tamamen sizin tercihleriniz dâhilinde olan bir durumdur. Nice bilim insanları da bu topraklarda, belki de çok daha kötü şartlarda yaşadı ama pes etmedi. Bu onların şansı değil, kendi tercihleriydi.

Allah kurtardı mı, bağışladı mı? Karar sizin.



Işık Turcan Ertekin

Biyoloji Öğretmeni (Lise)

İzmir



Ben 79 yılının sıcak bir Haziran ayının babalar gününe denk gelen 17'sinde, İzmir'in kendini özerk il ilan etmiş ilçesi olan Karşıyaka'da dünyaya geldim. Esnaf bir baba ile ev hanımı bir annenin üçüncü çocukları olarak "tekne kazıntısı" hitabı ile aileye katıldım. Abim ile on bir, ablam ile dokuz yaş farkı olduğu için neredeyse iki ebeveynden daha fazlası ile büyüdüm diyebilirim. İlkokulu Emlak Bankası İlköğretim Okulunda, ortaokulu Şemikler Lisesinde, liseyi ise Karşıyaka Atakent Lisesinde bitirerek -ki bu lisenin ilk mezunlarından oldum- ortaöğretim hayatımı tamamladım. Öğretmenlik hayatıma yön veren doğru ve yanlış örnekleri deneyimlememi sağlayan Karşıyaka Atakent Lisesinin biyoloji öğretmeni Zuhal Ural sayesinde biyoloji okumaya karar verdim. Yaptığı tematik gezi sayesinde tüm hayallerimi Ege Üniversitesi Biyoloji Bölümünde okumak kapladı. 1996 yılında girdiğim Ege Üniversitesi Biyoloji Bölümünden "Milenyum Mezun" olarak 2000 yılında mezun oldum. Üniversite öğrenciliğim boyunca deneyimlediğim farklı stajyerlikler sonucunda, özelliklerime en uygun mesleğin öğretmenlik olduğuna karar vererek kariyerimi bu yönde ilerlettim.

Öğretmenlik hayatımın 11 yılını İzmir'in özlük haklarının korunmadığı ve uzun çalışma saatleri içinde öğretmenliğin belletmenlikten ileriye taşınamadığı farklı dershanelerinde geçirdikten sonra, bana öğretmen olduğumu hissettiren ve 8 yıl boyunca kendimi geliştirmeme destek veren TED Aliağa Kolejinde çalıştım. Öğretmenlik mesleğinde on dokuz yıl... Mesleğimin on üçüncü yılında, "Öğretmen, öğrenciliği en çok seven kişidir" mantığıyla yola çıktığım bir mesleki gelişim eğitimi arayışında Amgen Teach ile tanıştım. Böylece başladığım öğretmenliğimin değişim yolculuğuna halen devam etmekteyim. Bundan beş yıl önce sonlandırıdığım 10 yıllık başarısız bir evliliğin sonucu olan dünyanın en güzel hediyesi kızım Işıl Damla'ya ve bana yuva veren Gökhan Ertekin ile bu pandemi sürecinde evimizi kurarak, evlendim ve 40 yıllık İzmir maceramı sonlandırarak İstanbul'a yerleştim.

Teknoloji çağının başlangıcına denk gelen bu zamanların, tarihte büyük puntolar ile yer alacak bir değişimin tanıklarından biriyim. Bir öğretmen olarak, doğanın biz insanlar için de çok acımasız olacağını gösteren bu değişim sürecinin sadece sessiz bir tanığı olmakla kalmayıp geleceğin daha olumlu getirileri olması için çalışmak zorunda olduğumun bilinci ile gözlem yapmaya başladım. Kalkınma Atölyesi Kooperatifi Eğitim Atölyesi "*pandemi döneminde öğretmen olmak*" konulu bir çalışma yapacağını aktardığında, Bulutsuzluk Özlemi'nin şarkısı gibi;

*"Akıyorsa gözyaşım kurumasın,
Coşup seven gönlümse durmasın,
Dost bildik anılarım, çağırmasın,
Bir daha geri dönemem,
Hiç bir kere hayat bayram olmadı ya da
Her nefes alışımız, bayramdı.
Bir umuttu yaşatan insanı,
aldım elime sazımı"*

diyerek pandemi dönemindeki gözlemlerimi ve sonrası için önerilerimi yazdım. Bu yazıdaki amacım, "Aman ne zor günlerdi!" çığırkanlığı yapmak değil. Her gün bir rakam olarak sunulan vakalar aslında yoğun bakım ve entübe hasta sayılarına üzülemez, ölen hastalar için yas tutamamamızın nedenini tarih sayfalarına not etmekte sadece. Biliyorum ki sel gidip tortu geride kalınca acılarımız gün yüzüne çıkacak ve biz bunu yaşayacağız. Ama şu anda değişimden etkilenen toplumumuzun yaşayan her ferdi için bir eylem planı

belirlemek ve geleceği kurtarmak ilk hedefimiz. Bu yüzden gözlemlerimizi not ediyoruz. Lütfen sevgili okuyucu, yazdıklarımızı kendi tarihsel süreci içinde tarafsız olarak değerlendir ve eğer sürçü lisan ettiysek affola!

“Artık Zeki Müren de Bizi Görecek”

Ben İzmir ilinde özel okulda çalışan bir biyoloji öğretmeniyim. Biyoloji veya fen bilimleri öğretmenleri, öğrenciler ve öğretmenler arasında yarı doktor yarı hemşire olarak kabul edilir. Birinin bir yeri mi ağrır ya da tam tespit edemediği bir sağlık sorunu mu var, hemen biyoloji öğretmenine danışılır. Ben, bu durumlarda bana danışanı, internette okuduğu en kötü senaryodan uzaklaştırıp, sakinleştirerek doktora gitmesini tavsiye ediyorum. Bu durum ister istemez üstünüze ekstra bir yük yüklüyor: Gelebilecek sorulara hazırlıklı olma ihtiyacı. Bu durum en net salgın hastalık dönemlerinde hissediliyor. 2009 yılındaki Domuz Gribi salgını döneminde de öğrencilerimden sürekli sorular gelirdi. Fakat o dönem tek kaygım sadece soruları doğru cevaplamak değildi; aynı zamanda 1.5 yaşında ve her kışı zatürre başlangıcı ile geçiren bir kızım vardı. O dönem, şu anda yaşadığımız tarzda bir durum yaşamasak da, ben kızımın özel durumundan dolayı süreci çok yakından takip etmiştim. Ders anlatırken ya da bana soru sormak için yanıma yaklaşan öğrenci grip belirtileri gösteriyorsa yaşadığım korkuyu belli etmemek için çok çaba sarf etmiştim. Bu durum, öğrencilerime yaklaşımımı sertleştirir diye epey korkmuştum; sonuçta o mikrobu öğrencimden alıp kızıma taşımak vardı. Allahtan aşı kısa sürede bulundu. Bilim insanları arasında ve medyada var olan tüm tartışmalara rağmen hem kendim hem de kızım ilk aşı olanlardan olduk; ben de kaygısı sadece öğrencilerine yararlı olmak olan öğretmen kimliğime geri döndüm. Geçmişteki bu deneyimlerimden dolayı Çin'in Vuhan kentinde başlayan bu pandemi ile ilgili haberler dünya basınına ilk düştüğü andan itibaren takip etydim. Yayılma hızı, öldürücülük oranları, belirtileri, korunma yöntemleri ile ilgili farklı yazıları okuyordum ama rahattım. Çünkü aynı virüs grubuna dahil olan SARS ve MERS virüsleri de pandemi haline gelmişti ama Türkiye şanslı ülkelerdendi, vaka görülmemişti. Ancak pandemiden, ülkemiz haber bültenlerinde de bahsedilmeye başlanınca öğrencilerim ders kaynatma aracı olarak kullanmak için sorular sormaya başladılar. Ben de gönül rahatlığı ile endişe etmemelerini söyleyerek derse devam ediyordum. Haberler sıklaşıp öğrencilerin kaygı seviyelerinin arttığını gördüğümde ise virüs nedir, nasıl çoğalır ve nelere neden olabilir başlıklı konuşmalarımı yapmaya başladım. Ayrıca tüm sınıflarda hijyen konuşmaları da yapıyordum. O dönem bana en komik ge-

len şey ise çocukların “Ya bu hastalığa yakalanırsak!” diye endişelenirken her sene okulda ilk grip vakasının görülmesinden üç gün sonra okulun tamamının grip olmasına akıl yormamamalarıydı. Bu durum aslında öğrencilerimizde hijyen bilgisinin ne kadar az olduğunu gösteriyordu. Hatta arkadaşlık ölçütleri arasında birbirinin şişesinden su içmek bile vardı; bu, birbirlerinden iğrenmediklerini ve çok değer verdiklerini gösteren bir ölçüttü. Oysa bu durum onları hastalıklara açık hale getiriyordu ama aynı zamanda da bağışıklıklarını güçlendiriyordu. Kısacası süper ikilem içeriyordu. Fakat hayatımıza giren bu virüs, bu ikilemi oluşturan alışkanlığı kesinlikle değiştirmemiz gerektiğini gösteriyordu. Kısacası oyunun kuralları yeniden yazılacaktı.

6 Mart günü Milli Eğitim Bakanımız dünyayı etkileyen pandemi nedeniyle 11 Mart günü okulların erken tatil edileceğini, daha sonra ise 2 haftalık uzaktan eğitim planlamasının yapılacağını açıkladı. Tüm öğretmenler şaşkındı. Lise ve ortaokul öğrencileri mutlu, ilkökul öğrencileri ise kaygılıydı. 8 Mart günü bahçe nöbetinde karşılaştığım 3. Sınıf öğrencilerinden üç kız söylenip duruyorlardı, *“Bu üç hafta tatilimizden kesilecekmiş, yazın da okula gelecekmışiz”* diye. Duyduklarım bana, o yaş grubunun olayları geniş açıdan görebildiklerini bir kez daha düşündürdü. Kızları durdurup dert etmemelerini, bir hafta tatil olduğunu, iki hafta da uzaktan eğitim olacağını ve tatillerine kimsenin dokunmayacağını söyledim. O günkü sözlerimin tek tutan tarafı, tatillerine kimsenin dokunmaması oldu sanırım. Öğretmenler hızla toparlandı; çocuklar üç hafta evdeydi ve boş oturamazlardı. Tüm branşlar hızlıca konu tekrar ödevleri hazırladı, dağıttı. Her ödev dağıtıldığında, teneffüste, çocukların söylenme sesleri daha da yükseliyordu. Onlar erken gelen bu tatille sadece sevinmek istiyorlardı, bizse öğrendiklerini unutmamalarını. 8 Mart'ta da her dönem arası tatilde olduğu gibi öğrenciler dolaplarını boşalttı ama biz öğretmenler, arada yapılacak önemli işlerimiz ile ilgili evraklar hariç, odalarımızdan hiçbir şeyi almadık. Sonuçta 3 hafta sonra okuldaydık ve yoğun iş temposuna devam edecektik. Bu konuda da yanıldık.

Açıkçası 8 Mart günü, tıp sektöründe çalışanlar hariç, toplumun odak noktası pandemi değildi. Örneğin, eski öğretmen arkadaşlarım 9 Mart günü buluşup eski günleri yad etmek için toplantı ayarlamıştı. Maalesef ben katılamadım ama pandemi duyarlılığından değil, yapmam gereken önemli işlerim olduğundan. Bu erken gelen tatil, bana büyük bir şans gibi gözüktü. Çünkü Haziran ayında yeni bir şehirde, yeni bir yuvada, yeni bir yaşantıya başlayacaktık kızıyla birlikte. Bu tatil dönemi iş arayışımı hızlandırabilir, nişanımı görmemi sağlayabilir ve yuvamı kurma konusunda zaman ayırmama yarayabilirdi. Öyle

de oldu; hemen 15 Mart'a uçak bileti aldım ve İstanbul'a gittim. İnsanlar kaygılıydı ama hayat devam ediyordu. İstanbul biraz تنها gelmişti bana ama okullar tatil olunca insanların memleketlerine gitmesine bağladım, çok dert etmedim. Ancak mevcut iş görüşmelerim için 20 Mart günü İstanbul'a yeniden gittiğimde şok geçirdim. O dönemde İran'da vefat edenlerin sayıları ciddi şekilde artıyordu, tüm Avrupa ülkeleri kaygılıydı ve Türkiye'de de vaka sayıları yükselmeye başlamıştı. Pandemi artık buradaydı ve herkes çok korkuyordu. O dönem hayatımıza dezenfektan kavramı girdi. En iyi dezenfektanın kolonya olduğu bildirildi. Kolonya fiyatları bir anda yükseldi. Öğrencilerimden birkaç tanesi WhatsApp gruplarımızda "*Hocam yıllardır söylediniz, inanmazdık*" diye yazdılar. Ben yıllardır laboratuvarımda kolonya bulundururdum çünkü ellerimi yıkayamadığımda en azından alkol ile kendi hijyenimi sağlardım; öğrencilerim de kolonya kullanımım ile ilgili bana takılırlardı. Bu pandemi sayesinde kolonya değerli olmuştu. O dönemde yaptığım iş görüşmelerinde de sürekli dezenfektan ikram ettiler. Şimdilerde ise gittiğimiz hemen hemen her yerde kullanmak zorundayız, bunu kibarca rica ediyor insanlar.

Pandemi ile hayatımıza uzaktan eğitim kavramı da girdi. Gerçi ilk kez uygulanan bir durum değildi, Milli Eğitim uzaktan eğitim deneyimi olan bir kurumdu. Büyük ölçekli yıkımların olduğu deprem bölgelerinde daha önce uygulamıştı fakat şimdi, tüm ülke çapında uygulanacaktı. Açıkçası kafamızda soru işaretleri vardı: Tüm ülkeyi düşündüğümüzde, dijital ortama taşınan eğitime öğrencilerin hepsi nasıl ulaşacaktı? Farklı hazırbulunuşluk seviyesine sahip tüm öğrenciler için tek bir uygulama yöntemi nasıl olacaktı? Öğrencilerin bu süreci takip edip etmediklerini nasıl bilecektik? Bu sürecin bir ölçme değerlendirmesi olacak mıydı? Tüm öğrencilerin evinde teknolojik alt yapı yeterli miydi? Toplum içinde bir birey olduklarını yeni yeni fark eden ve toplum kurallarını öğrenmeye yeni başlamış anasınıfları ve ilkokul öğrencileri bu süreçte nasıl eğitim alacaktı? gibi türlü soru işaretlerine sahiptik. Bir haftalık tatilden sonra ME-B'in hazırladığı uzaktan eğitim EBA (Eğitim Bilişim Ağı) üzerinden başladı. Bu aşamada biz öğretmenler, EBA derslerinin yayın saatlerini öğrencilere hatırlatıyor, ardından da yayın saatinde dersleri izliyorduk. Öğrencilerimizin öğrenme serüvenine ancak bu kadar dahil olabiliyorduk. Süreç, özel okullar için biraz daha farklıydı, bu öğrenciler eğitim alabilmek için para ödüyorlardı. Pandemi döneminde okula gitmiyorlarsa ödedikleri para ile ilgili sıkıntı olabilirdi. Bu nedenle sürecin farklı yönetilmesi gerekliydi. Hemen hemen tüm özel okullar EBA'nın yanına farklı ders içerikleri ve etkinlikler eklediler. Bizim okulumuzda da böyle oldu. Öğrencilerimiz EBA derslerinin yanında, genel merkezimizden gönderilen video ders içeriklerini de belli bir program dahilinde takip ettiler.

Biz öğretmenler k12 üzerindeki iletişim aracından sınıflara ders videolarımızı gönderiyorduk. Bu araç sayesinde, öğrencinin ders içeriğini indirip indirmediği belli olabildiğinden dersi takip edip etmediğini bile biliyorduk. Ayrıca bizler de ders içeriğini izliyor, konunun can alıcı noktaları ile ilgili sorular hazırlıyor ve ödev olarak öğrencilere gönderiyorduk. Bu ödevlerin cevaplarını da k12 üzerinden alıyorduk. Bu soruları videoyu izlemeyen öğrenci cevaplayamazdı. Aynı süreci EBA içerikleri için de gerçekleştirdik. İzlediğimiz EBA dersleri ile ilgili sorular hazırlayarak öğrencilere ödevler gönderdik. Bu süreci takip edebilmek için bir iletişim yolu daha bulmamız gerekiyordu. K12 üzerinden iletişim uzun sürüyordu, en hızlı şekilde öğrenciye ulaşacağımız yöntem telefonlardı. Normal zamanlarda öğrencilere telefonlarımızı vermezken şimdi bu işe gönüllü oluyorduk. Çünkü öğrenme sürecini takip etmemiz gerekiyordu. Böylece öğretmenlerin ve öğrencilerin dahil olduğu, farklı sınıf kademelerine ait *WhatsApp* grupları telefonlarımızdaki yerlerini aldı. Ancak bu durum tam bir kaosa yol açtı çünkü her öğretmen takibi bu yolla yapınca telefonumuzda bizi ilgilendirmeyen birçok *WhatsApp* mesajı oldu. Gerçeği söylemem gerekirse, işte ben o süreçte, telefon teknolojisiinden nefret ettim. Çözümü hemen geliştirdik: Her öğretmen kendi dersinin sınıfı ile ayrı *WhatsApp* grubunu kurdu, böylece kaos ortadan kalktı. Artık öğrencilerin telefonlarında her öğretmenin dersine ait bir *WhatsApp* grubu var ve eminim artık onlar da telefon teknolojisini çok sevmiyorlar.

Gerçekten de pandemi dönemi telefon ve *WhatsApp* trafiği inanılmaz boyutlara ulaştı. İnsanlar kaygılandıkça ve yüz yüze iletişimleri kesildiğinden evlerine çekildikçe internet araçlarına yöneldiler ve bu da en çok *WhatsApp* kullanımını artırdı. Uygulama sadece haberleşme aracı olarak değil, kaygı giderme, öğrendiklerini paylaşma düşündüklerini aktarma platformu olarak da kullanıldı. Paylaşılanların doğruluğu hakkında hiçbir sorgulama yapılmadan aktarımda bulunuldu. Bu süreçte aynı bilgiyi, aynı saat dilimlerinde altı ya da yedi farklı *WhatsApp* grubundan aldığım oldu, hatta bir saat mesajlarımı kontrol etmezsem ortalama 500-600 mesajın biriktiği gruplarla baş etmek zorunda kaldım. Bu gruplarda, bir bilginin doğruluğu ile ilgili sorgulamaya gidilirse ağır tartışmaların geliştiğini, hatta insanların birbirlerine kırıldıklarını gözlemledim. Paylaşım yapanların, paylaşım yaptıkları platformdaki kişilerin psikolojik durumlarını düşünmeleri söz konusu olmuyordu. Ben de dahil birçok arkadaşım, bu tarz paylaşımların kaygı seviyemizi artırması ya da bıkkınlık oluşturmaları nedeniyle gruplardan ayrıldık. Bu ayrılmalar nedeniyle açık görüşlü olmamakla veya fikir beyan etmeye saygı duymamakla suçlanmak ise ayrı bir yorucu durumdu.

Bu yönüyle bence pandemi, toplumlardaki başka yaralara da ışık tuttu. Dünya hızla teknoloji çağında ilerliyor. İstese de istemesek de durum bu fakat hayatımıza giren teknolojilerin bizi yönetmesine nasıl engel olacağımızı, psikolojimizi nasıl koruyacağımızı bilmiyoruz. Hatta zararlı içerikleri nasıl engelleyeceğimizi, edindiğimiz bilginin doğruluğunu sorgulamamız gerektiğinin bile farkında değiliz. Bu anlamda, pandemi sonrası eğitimde tüm topluma kesinlikle dijital dünyadaki süreçleri nasıl yöneteceğimizi öğretmemiz gerekli, kesinlikle dijital dünya görgü kurallarını toplumsal mutabakat ile belirlememiz gerekli; böylece öz benliğimize sahip çıkmamızı sağlayacak donanımları bireylere vermiş oluruz. Yoksa hem kararlarımız hem de psikolojimiz, dijital dünyada gündemi belirleyenlerin elinde harcanacaktır.

Pandemi dönemi eğitim sürecinin ilk iki haftasını atlattığımız dönemde, okuldaki öğretmen arkadaş gruplarından birinden mesaj aldım. Arkadaşım bilgisayar ya da telefonlarımıza *Teams* ya da *Zoom* yüklememiz gerektiğini, gelecek haftadan itibaren canlı derslere başlayacağımızı söyledi. Hepimiz şoktaydık. Canlı ders yapacaktık, tamam, artık sekreter olmaktan çıkmıştık, yine çocuklarımızla olacaktık ama ben neden ev ortamıma öğrencilerimi dahil edecektim ya da ben onlarınkine misafir olacaktım ki? Kaldı ki ben, *Skype* görüşmelerinde bile iki misli gerilen bir insan olarak, böyle nasıl ders anlatacaktım? Grupta kızı okulumuzda öğrenci olan arkadaşımın biri *"Kızımın ve benim dersim çakıştığında ne olacak, evde tek bilgisayar var ve internet kaldıracak mı?"* sorusuyla beni adeta bir uykudan uyandırdı. Benim de kızım aynı okulda okuyordu, bu işi nasıl yürütecektik? Evde bozuk bir bilgisayar, bir de harici belleği sınırlı bir notebook vardı. Benim ders içeriklerim okuldaki bilgisayardaydı. Ben bu süreci nasıl götürecektim? İnanın, bu satırları yazarken bile o zamanki sıkıntıları aynen hissediyorum. Haftalarca 65 yaş üstü anne ve babama hastalık bulaştırırım diye dışarı çıkmayan ben, bozuk bilgisayarı aldım ve koşarak bilgisayar tamircisi aradım. Bulduğum ilk dükkânda durumumu anlattığımda bilgisayarı tamir edebileceklerini fakat açmadan bir ücret belirleyemeyeceklerini söylediler. Ben fiyatı düşünmüyordum ki! Ne derlerse vermeye hazırdım, sonuçta *"ya derse giremezsem"* kaygısı daha büyüktü. Ertesi gün telefonla arayan bilgisayar tamircisi bilgisayarımı tamir ettiğini söylediğinde dünyalar benim oldu. Bilgisayarın REM'ini yükseltmiş, ihtiyacım olan tüm programları yüklemişti. Üstelik istediği ücret benim düşündüğümünden çok ama çok daha düşüktü. Ben daha yüksek ücret vermek istediğimdeyse *"Lütfen, eğitime bizim de az bir katkımız olsun."* dedi. Beni bu sözlerden daha çok duygulandıran bir söz olmamıştı o zamana kadar.

Bilgisayarım ve ders içeriklerimle ilgili sorunları kısmen çözmüştüm ama, asıl daha büyük sorun, ben hiç *Teams* ya da *Zoom* kullanmamıştım. Bu iş nasıl olacaktı? İmdadıma benimle aynı kaygıları paylaşan arkadaşlarım yetişti. Hemen bir *WhatsApp* grubu oluşturduk ve ismini “Uzaktan Eğitim Neferleri” koyduk. Belli aralıklar ile *Zoom* bağlantısı yaparak programın özelliklerini öğrenmeye başladık. Örneğin ben konuşurken karşıda dinleyenlerden biri benim mikrofonumu kapatabiliyordu. Bu durumu engellememiz gerekiyordu. Ekran paylaşımı nedir, ne kadar süre geçtiğini nasıl anlarım, tüm öğrencilerin aynı anda konuşmasını nasıl engelleyebilirim, ben ekrana yazı yazarken öğrencilerden biri de yazı yazmaya kalkarsa bunu nasıl engelleyebilirim gibi birçok sorumuz vardı ve bunları çok kısa zamanda cevaplamamız gerekiyordu. Kısacası öğrencilerimiz ve ders içeriğimiz örgün eğitim ile aynı olsa da farklı bir sınıfa giriyorduk ve bu sınıf için farklı bir sınıf yönetimi geliştirmemiz gerekiyordu. Üstelik hiç birimiz bu sınıf yönetimini daha önce deneyimlememiştik. Deneme-yanılma yöntemi ile öğrenecektik. Bu dönemde bilişim alanında iyi olan öğretmenlerimiz “*Zoom ve Teams nasıl kullanılır?*” adlı videolar çekerek öğretmen gruplarından paylaştılar. Bu durum, kendimizi sürece adapte etmemizi kolaylaştırdı. Uzaktan eğitim neferleri *WhatsApp* grubunda yaptığımız bir sohbette, ertesi gün canlı dersi olan bir öğretmen arkadaşım kaygısını dile getirip bu işin nasıl olacağını sorduğunda ben “*Şöyle düşün canım, artık Zeki Müren de bizi görüyor.*” dedim. Gerçekten de televizyonun ilk kez Anadolu'nun bir beldesine geldiği zaman halkın tepkisini anlatan Yılmaz Erdoğan'ın filmi *Vizontele*'nin en bilinen repliği, bizim durumumuzu anlatıyordu.

İlk *Zoom* deneyimimi, öğretmenler kurul toplantısında yaşadım. Bir akşam, okul *WhatsApp* grubundan, ertesi gün saat 10.00'da tüm öğretmenlerin katılacağı bir toplantının düzenleneceğini bildiren bir mesaj aldım. Sabah erken kalkıp işe gider gibi hazırlandım ve bilgisayarımın başına geçtim. Tüm öğretmen arkadaşlarımı karşımda görmek beni çok duygulandırdı. Hepsinin ekrandaki görüntülerini, gülümseyen yüzlerini inceledim. Karşımdaydılar ve sağlıklıydılar. O toplantı, bana insanların çalışma motivasyonunu iletişimlerinden aldıklarını gösterdi. O toplantı, iletişimin önemini anlamamı sağladığı kadar *Zoom* derslerinde çeşitli sorunları da yaşayabileceğimizi deneyimletti. Toplantının ortasında evin içinden büyük bir gürültü geldi ama ben toplantıdaydım, tepki veremedim. Kızım koşarak bulunduğu odaya girdi ve dedesinin koridorda düştüğünü, başını çarptığını söyledi. Ben aşırı paniklememe rağmen toplantının akışını bozmamak için mikrofonumu kapattım ve koşarak yardıma gittim. Babamın ciddi bir durumu olmadığını görüp gerekli müdahaleyi yaptıktan sonra hızlıca toplantıya katıldım. Bu toplantıda ben aktif gö-

revde değildim, bu nedenle toplantının akışı bozulmadı fakat ders sırasında ev içindeki olayları ders ortamından nasıl uzak tutabilecektim? Evin içinde akan hayatı dersim sırasında nasıl durdurabilecektim? Okulda tek bir etiketi yüklenerek durumu götürebiliyorduk fakat uzaktan eğitim, birçok etiketimizin olduğu ev ortamında gerçekleşiyordu. Bu durumu nasıl idare edecektik?

Katıldığım bu ilk Zoom toplantısı, aslında benim başka bir durumu daha idrak etmeme yardımcı oldu. Ben, dikkat dağınıklığı olan bir insanım. Gerçek şu ki, hayatımda bir işe odaklanmak için ciddi efor sarf ediyorum. Bu durum, benim için hem avantaj hem de dezavantaj oluşturuyor. Aynı anda birçok işi götürebiliyorum fakat süre sınırlaması olan işlerde ciddi kaygı yaşıyorum. İşin ilginç yanı hep de zamanında yetiştiririm. Dikkat dağınıklığımı, yıllar sonra, katıldığım bir eğitimde fark ettim -ki bence bunca zaman bu durumu fark etmeden yaşamamın sebebi, ilkökul öğretmenimdir. İlkokul öğretmenimin edindirdiği alışkanlıklar nedeniyle sorunsuz, başarılı bir okul hayatı ve iş yaşamı sürdürdüm. Fakat dikkat dağınıklığımin beni en çok zorladığı yerler toplantılardı. Yıllardır öğretmen ve etkinlik planlama toplantılarına katılırım. Bu toplantılarda ben, maddi olarak orada olan fakat manevi olarak bulunmayan bir katılımcıyım. Eğer toplantı çok önemli ise kesinlikle konuşanların her söylediğini not alırım; ama önemsemiyorsam, aslında o toplantıya katılmamışımdır. Önemli noktaları, toplantı sonrasında en yakın arkadaşlarımdan özet olarak alırım. Bu durum, bu zamana kadar bana büyük bir sorun yaşatmadı. Katıldığım ilk Zoom öğretmenler toplantısında ise kendimi odaklanmış hissettim. Her an, söylenenler ile ilgili fikrim sorulabilirdi. Ayrıca ekranda kendimi görüyordum -ki bu da odaklanmamı kolaylaştırıyordu. Kısacası bir buçuk saatlik toplantının hiçbir zamanında dikkatim dağılmadı ve çok da zevk aldım. Daha sonra dikkat dağınıklığı olan bir öğrencim de uzaktan eğitimin canlı derslerini daha iyi dinlediğini ve derslerin çoğunda odaklandığını belirtti. Bu öğrencim, okulda verilen ödevleri yapmayan ve ders sırasında aktif olmayı reddeden biriyken, şu anda, canlı derslerdeki en aktif öğrencilerden biri, verilen ödev ve sorumlulukları da eksiksiz yerine getiriyor. Aldığı olumlu dönütler ise bu öğrencinin daha da motive olmasını sağladı. Açıkçası bu durum, canlı derslerimde öğrencilerime daha çok soru yöneltmeme ve ders sırasında öğrencilerimin isimlerini daha sık kullanmama neden oldu. Kısacası *"Acaba uzaktan eğitim sınıf içindeki kalabalıkta kaybolan dikkat dağınıklığı olan öğrenciler için daha mı yararlı?"* sorusunu aklıma getirdi. Tabi ki bu sorunun ayna sorusu da söz konusu: *"Ya özel eğitime ihtiyaç duyan ve ilgilenilmesi gereken öğrenciler uzaktan eğitimden nasıl etkilendiler?"*

Öğrencilerim ile yaptığım ilk canlı dersimi asla unutmayacağımı düşünüyorum. Açıkçası derse çok hazırlandım. Ne anlatacağım, nasıl anlatacağım konusunda birçok çalışma yaptım. Ders saati gelip de hepsi ekranda tek tek belirmeye başlayınca hazırladığım her şeyi unuttum. Çocuklarımı çok özlemiştim ve onlarla sohbet etmek o an benim için daha büyük bir ihtiyaçtı. Normal zamanlarda, teneffüslerde sınıfları dolaşır, her birine laf atıp onlarla şakalaşırdım. Beni anne olarak gören birkaç kızım gelip boynuma sarılırdı. Proje öğrencilerim, yaptıkları çalışmalarda geldikleri noktaları anlatırdı. Kısacası bir günüm dolu dolu geçerdi. Pandemi süreci ile hayatımdaki tüm bu zevkler elimden alınmıştı ve ben bunu ilk canlı dersimde idrak edebiliyordum. Öğrenciler de okulu çok özlediklerini söylüyorlardı. Okulun sadece ders ve sınavdan ibaret olmadığını idrak etmişlerdi. Hepsi, canlı ve video dersler nedeniyle bilgisayar ve telefon görmek istemediklerini söylüyorlardı. Eskiden derslerin sadece okulda olduğunu ama şimdi 24 saate yayıldığını ve çok yorulduklarını dile getiriyorlardı. Dersler sonrasında verilen ödevler günlük olduğu için her bir güne epey ders yükü binmişti. İlk derslerim, tüm sınıflarımla sohbet ile geçti fakat sonrakilerde konu anlatımları yapmaya başladım. Her ders, benim canlı ders programlarında iyileşmemi sağladı. Eminim, hala bilmediğim özellikleri vardır fakat artık ekran karşısında kaygılı değilim. Ekranda kendimi görmeye de alıştım. Eskiden sınıfta, sahnedeki tiyatro sanatçısı olduğumu düşünürdüm; artık ekrandaki dizi karakteriyim. Kameraları, fotoğraf makinelerini sevmeyen ben, bu duruma da alıştım. İlk Zoom derslerinden sonra idare tarafından kişisel verilerin korunması kanunu gereği öğrencilerin ekranlarını kapatma haklarını kullanabilecekleri ile ilgili bilgilendirildik. O günden beri öğrencilerim derslere ekranları kapalı katılıyorlar. Ekranda küçük kareler içinde bulunan isimlere veya kullandıkları profil fotoğraflarına ders anlatıyorum. Ne olursa olsun, motivasyonum için ilk başta kameralarını açmalarını rica ediyorum. Kameralar kapanınca öğrenciler için dersten kaytarmalar daha kolay hale geldi. Çok iyi ders işlediğimizi düşündüğüm bir gün, bir öğrencime soru yönelttiğimde uzun süre cevap alamayınca ekran başında olmadığını anladım. Kendisini telefonda arayarak soruyu telefonda yönelttim. Bu nedenle her ders bitiminde, öğrencilerimden tek tek hoşça kal diyerek cevap vermelerini bekliyorum. Canlı derslerde ekran kapalıyken kaytarıyorlar belki ama bu duruma bir şey diyemiyorum; okulda ders sırasında olmuyor muydu sanki? Sınıftayken bir şekilde öğrencinin dikkatini çekmeyi başarıyorduk. Canlı dersler için de zamanla farklı yöntemler geliştireceğiz, eminim.

Ekranda ders dinlemenin gerçekten sıkıcı olabileceği konusunda öğrencilere hak veriyorum. Neden diye sorarsanız, kendi deneyimlerimden bi-

liyorum. Bu süreçte öğretmen arkadaşlarım ve ben, bulduğumuz her online eğitime katıldık diyebilirim. Bu eğitimler bazen video bazen de canlı ders olarak gerçekleştiriliyordu. Şunu belirtmek isterim ki eğitimi verenler büyük emek sarf etmişti, tıpkı bizim ders anlattığımız gibi. Ne yazık ki, birkaç eğitim hariç, görev tamamlamak için ekran başında durdum. İçine dahil olamadığınız bir derste dikkatinizi toplamak çok zor oluyor. Eğer verilen ders interaktif değilse fikirlerimi beyan edemiyor veya soru soramıyorsam, ben o derste zihnen yoktum. İnteraktif derken, bunu abartan eğitimciler de vardı. Örneğin, yaratıcı drama etkinliklerinin canlı derslerde uygulanması ile ilgili yöntemlerin hepsi, ev içinde bir nesnenin aranması üzerine kurulu. Ben bu etkinlikleri lise öğrencilerine uygulamaya kalksam ciddi sorunlar çıkar. Kısacası öğretim yöntem ve tekniklerimizi de yeniden gözden geçirmemiz gerekli.

Kızım, 7 sınıf öğrencisi. Aslında, onu gözlemleyerek öğrencilerimin neler yaşadığı hakkında fikir sahibi oldum. İlk başlarda çok sevindi. Sonuçta tatildi. Tek üzüntüsü basketbol antrenmanları da iptal edilmişti ve basketbol oynamayı çok seviyordu. Video dersler başladığında verilen ödevlerden gerçekten bunaldı. Öyle ödevler geliyordu ki bunları gece saat 10 sularında anca bitiriyordu. Tüm günü ekran başında oturarak geçiyordu. O dönemki söylemleri okul açılınca telefon, bilgisayar ve tablet görmek istemediği şeklindeydi. İlk video ders haftasını tamamladığında, evcilik oyunlarına geri döndü. Kutu içinde kalmış tüm oyuncaklarını dışarı çıkardı ve evcilik oynamaya başladı. Video derslerin deneyimlendiği ilk hafta sonu, ıssız ada oyunu dediği bir oyun oynamaya başladı. En sevdiği pelüş hayvanını sırtına bağladı, diğerlerini odasının çeşitli yerlerine dağıttı ve hayatta kalmak için oyuncaklarından aletler geliştirdi. Odasının bir köşesine çadır kurdu. Ev içinde, ada yerlilerinden gizlendiği için, bize gözükmeden gezmeye özen gösteriyordu. Bu oyun uzun süre devam etti. Canlı dersler başladığında kızım da çok mutlu oldu. Arkadaşlarına, öğretmenlerine bir şekilde kavuşmuştu. İlk canlı ders deneyiminden sonra tüm derslerinin canlı olmasını istediğini söyledi. Canlı ders, kızıma ve arkadaşlarına bir şekilde buluşabileceklerini de öğretti. Artık yakın arkadaşları ile Zoom ya da Skype üzerinden toplanıyorlar. Bu toplantılarda pixelword tarzı oyunları birlikte oynayarak yeni oyunlar geliştiriyorlar. Çok sevdikleri bir kitap serisini canlı toplantılarda okudular. Kitabın neredeyse tüm cümleleri irdelendi, karakterlerin kişilik analizleri çıkartıldı. Kızlar grubu, Zoom toplantıları üzerinden bir pijama partisi gerçekleştirdi. Tüm sınıf beraberce kızımın ve bir arkadaşının yönetmeni olduğu bir filmi Zoom üzerinden çekiyorlar. Film ile ilgili kesinlikle konuşmadıklarından senaryo ya da konu hakkında bir bilgim maalesef yok, umarım kısa zamanda edinirim. Kısacası öğrenciler, okul teneffüslerinde gerçekleştirdikleri akran et-

kileşimi ile öğrenimi, uzaktan eğitim sürecinde de kendi yöntemleri ile devam ettirdiler. Ancak bu durum, büyük olasılıkla ortaokul ve lise grubunda gerçekleşmiştir. İlkokul grubundaki öğrenciler bu etkileşimli öğrenme ve topluma ait olma duygusunu maalesef deneyimleyemeyerek kendi başlarına kaldılar. Bu durumun oluşturduğu travmayı atlatmak için örgün eğitime geçtiğimizde etkin çözümler geliştirmiş olmamız bir zorunluluk. Kızım normalleşme süreci başlamasına rağmen sokağa çıkmak ya da hava almak için dolaşmak istemiyor, aynı durumu arkadaşlarının anneleri de gözlemlediklerini söylüyor. Daha küçük yaş grupları, çevrelerindeki insanlara yaklaşımdan korkuyor. Koronayı, parklarda, bahçelerde gezen, çocuklara zarar vermek isteyen bir canavar olarak tarif eden videolar internette geziyor. Yaşadıklarımızdan, şüphesiz, hepimizin psikolojisi etkilendi fakat çocuklar anlam veremedikleri bir durumdan dolayı evde kalmak zorunda kaldılar. Korkmuş ve kaygılı ebeveynlerini gözlemlediler, çok uzun süre “Evde kal, hayatta kal”, “Hayat eve sığar” sloganı ile muhatap oldular. Artık onlar için dışarı tehlike ile, hayat ise ev ile eş anlamlı. Evet, normalleşme sürecine girdik. Bir süre sonra çocuklarımız da buna katılacak fakat bu normalleşmeye ne kadar dahil olacaklar, hep beraber yaşayarak göreceğiz.

Ben süreç boyunca sosyo-ekonomik düzeyi yüksek öğrencileri gözlemleme şansına sahiptim. Biliyoruz ki her öğrenci eşit imkanlara sahip değil. Bu durum, dezavantajlı öğrencilerin, bırakın akran etkileşimi ile uzaktan öğrenmeyi sağlamasını, EBA derslerine bile katılımda zorluk yaşamalarına neden oluyor. Erzurum’da bir meslek lisesinde öğretmen olan arkadaşım, canlı derslerine sınıftan ancak on kişinin katılabildiğini, birçoğunun köy koşullarında olduklarından internet çekmediği için katılamadığını söylüyor. Bu durumda olan o kadar çok beldemiz var ki... O beldeye gelen öğretmen sayesinde hayatları, hayalleri değişen öğrenciler, uzaktan eğitim sürecinde yalnız kaldı. Maalesef var olan eğitim adaletsizliğinin köşeleri, öğretmenlerin tüm çabasına rağmen, uzaktan eğitim ile keskinleşti. Pandemi döneminde bir yanda evde kaldığı için yalnız hissetmemek için elindeki türlü boyalar ile resimler çizip pencerelere asan çocuklar, diğer yanda ise aile büyükleri işsiz kaldığı veya topraklarını ekemedikleri için geçim sıkıntısı ile boğuşan çocukların olduğu daha net gözüktü. Pandeminin yeni başladığı dönemde eğitimci yazar Müjdat Ataman “Maslow’un üçgeni, Bloom’un taksonomisini yener” demişti. Kendisine hak verdim. Bence tüm öğretmenler, öğretmenlik hayatlarının her anında bu cümleyi akıllarında bulundurmaları. Gelecek, sağlık ya da güvenlik kaygısı yaşayan bir insan öğrenmeye odaklanabilir mi? Sanırım normalleşme süreci ile birlikte okulları açtığımızda bu sorunun cevabını hep beraber öğreneceğiz.

Uzaktan eğitim sürecinde beni en çok etkileyen ise bayramlardı. Normal bir dönem olsaydı 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nı 100. yılı olması nedeniyle coşkulu bir şekilde kutlayacaktık. Neredeyse tüm sene bunun için hazırlanmıştık. Ayrıca bu bayram, benim, hem baharın gelmesi hem de çocuklara ait olması ile her zaman özel olduğunu düşünmeme neden olmuştur. Tüm okul o gün canlanır, ilkokul öğrencileri büyük heyecan içinde olurdu. Renk renk elbiseleri ile minik kelekler gibi koştururlardı. Oysa pandemi dönemi yüzünden, bu heyecanların hepsini gelecek yıllara erteleyecektik. Bu süreçte genel merkezimiz sabah saat 09.30'da uzaktan eğitim sürecinde gerçekleştireceğimiz bir tören planı gönderdi. Ayrıca öğrencilerimizin hazırladığı *"Ben bir çocuğum"* isimli videoyu da tören planı ile birlikte yolladı. *"Ben bir çocuğum, hayallerim var büyüdükçe artan gözlerimde geleceğe bakan."* diye başlayıp, *"İyi bir eğitim, fırsat eşitliği isterim; nefes alabileyim, çevre her şeyim, icat çıkarırım benim meşalem bilim"* diye devam edip *"işçi değilim ben, öğrenmeliyim; gelin değilim ben, daha çocuğum; bize güvenin çünkü gelecek benim."* diyerek biten şarkıyı her dinlediğimde kalbimden vuruluyorum. Çünkü ülkemizin çocuklarının benden istedikleri tek tek önüme serilmiş oluyor ve ben ne kadarını onlara sağlayabildim sorusu ile kendimi yiyip bitiriyorum. Nitekim videonun gösterimi sırasında, öğretmen arkadaşlarımın belli etmeye çalışarak ağlaması da benim gibi sorguladıkları şeyler olduğunu bana gösterdi. Bu seneki 23 Nisan'da, ülke olarak bir bütün olduğumuzu gösteren bir durum daha yaşadık. 23 Nisan günü saat 21.00'de tüm evlerin balkonları, pencereleri insanlarla doluydu ve hep bir ağızdan önce İstiklal Marşımızı daha sonra da bilinen tüm marşları okuduk. Görebildiğim her yüzde gurur ve gözlerde gözyaşı vardı. Gerçekten inanılmaz bir duygu yoğunluğuydu. 19 Mayıs'ta da okul olarak uzaktan eğitim araçları ile törenimizi gerçekleştirdik. Bu sefer tören şemasını Türk Dili ve Edebiyatı Dersi öğretmenlerimiz hazırlamıştı ve internet üzerinden de mükemmel bir senkronla tören gerçekleştirebileceklerini kanıtlamışlardı. Tarih öğretmenimizin yaptığı konuşma, süreçteki tüm duygularımızı özetler nitelikteydi.

Ulusal bayramlarımız haricinde bir de dini bayram yaşadık bu pandemi döneminde. Ramazan Bayramı, yardımlaşmanın esas alındığı ve aile olarak bir araya gelinen bir bayramdır. Çocukluğumdaki en güzel anılarım hep bu bayramla ilişkilidir. Fakat pandemi döneminde yaşadığımız Ramazan Bayramı farklıydı. Hepimiz bayramı, sevdiklerimizden uzakta ve özlem ile geçirmek zorunda kaldık. Büyük aile toplantılarını, kucaklaşmaları, el öpmelerini gelecek bayramlara bıraktık. Sohbetlerimiz ve bayramlaşmalarımız ise internet araçları üzerinden gerçekleşti. Ben bu süreçte annemin, çocukları ve torunları

ile iletişimde kalmak için çok büyük çaba sarf ettiğini gözlemledim. Uzaktaki akrabalarından haber alabilmek için daha önceden *Facebook* uygulamasını öğrenen annem, akrabaları ile haberleşmek için *Messenger*, ablam ve abime olan özlemini gidermek için *WhatsApp* görüntülü konuşma, 18 ve 21 yaşındaki torunları ile iletişimde kalabilmek için *Snapchat* uygulamasını öğrendi. Hala zorlandığı, karıştırdığı şeyler var ama çabası çok büyük. Bayramda torunlarına bayram harçlıklarının fotoğraflarını göndererek “*Güvende, sizi bekliyorlar.*” diye mesaj atmış olmasına hala gülüyorum. Üniversite sınavına hazırlanan yeğenime moral olsun diye *Snapchat* filtrelerini kullanarak fotoğraf atıyor. Babam ise teknolojiye annem kadar açık değil. Hala büyük direnç gösteriyor ve kızıyor. Fakat özlem ağır bastığı için annemin yardımı ile kullanıyor. Kısacası her yaşta öğrenme, pandemi döneminde de devam etti.

Pandemi döneminde birçok şey gibi zaman kavramı da tamamen değişti. Gün içindeki zamanımızı, yaptığımız aktivitelere göre belirlemiştik. Fakat pandemi döneminin başında bu aktiviteler durunca, zaman da sanki durdu. Sonra uzaktan eğitim ve ev-ofis çalışma kavramlarını geliştirdik. Bu kavramlar henüz yeniydi ve kuralları yoktu. Bir anda tüm gün, iş hayatının aktif olduğu bir alana dönüştü. Eskiden mesai saatleri içinde yapılan işler, artık günün her saati istenebilir oldu. Biz öğretmenler, öğrencilerden gece geç saatlere kadar ödev yapmalarını bekleyebiliyorsak, sınava hazırlanan 12. Sınıf öğrencileri de gece saat 03.00 gibi *WhatsApp* mesajı ile soru sorabiliyor ya da idarecileriniz mesai dışı saatlerde acil başlıklı bir mail ile bir işi yetiştirmenizi talep edebiliyordu. Kısacası yeni tanıştığımız bu kavramlar, aile yaşantımızdan ve kendimize ayırdığımız zamanlardan geliyordu. Bu durum bir süre sonra duygusal yorgunluk yarattı. Çünkü her an aktif olarak işte olma hali yorucuydu. Bu durum zaman zaman söylenmelere zaman zaman da çatışmalara neden oldu. Bireysel olarak savunma yolları geliştirmeye çalıştık ama ne kadar yararlı oldu, bilemiyorum. Aslında uzaktan eğitim için içerik, öğretim yöntemleri ya da sınıf yönetimi teknikleri geliştirirken uzaktan eğitim ve home-ofis çalışmaları için görev tanımı ile birlikte görgü kuralları da belirlemeliyiz.

Pandemi döneminin ortalarında artık toplum bilimciler ve felsefeciler de var olan durum ile ilgili edindikleri verilere dayanarak görüşlerini belirtmeye başladı. Güney Koreli kültür kuramcısı ve felsefeci Byung-Chul Han'ın yaptığı açıklamadan oldukça etkilendim. Byung, yaptığı açıklamada, yeni tip koronavirüsün tüm toplumları “sağ kalma toplumuna” indirdiğini söylüyordu. Byung’a göre; bu süreçte iyi yaşama duygusunu tamamen kaybeden, hazın da sağlığa feda edildiği sağ kalma toplumları oluşmuştur. Bu gidişat, bi-

reylerde daimi bir savaş halinde yaşıyormuşuz gibi algılanarak sadece sağ kalmaya odaklanan bireylerden oluşmuş toplumların oluşumunu hızlandırmıştır. Krizlerin yeni bir kurallar dizisinin habercisi olduğunu söyleyen Byung, maalesef ki gelecek için çok pembe bir tablo çizmiyor. Biliyoruz ki dünyada birçok kez sağ kalma toplumlarına indirgenen toplumlar oluştu. Bu süreç, kutuplaşmaları ve çatışmaları arttıran yapının oluşmasına neden oluyor. Korku ve kaygı, insanların anlayışlı olmasına ve farklı olana saygı duymasına engel oluyor. Pandemi süreci sonrasında biz öğretmenlere gerçekten büyük görevler düşüyor. Tam bu noktada, geleceği şekillendiren insanlar olduğumuzu aklımızdan çıkarmayıp doğru adımlar atılmasına öncülük etmemiz gerekli. Okullara döndüğümüzde, akademik olarak geride kalmış öğrenciler görmek yerine farklı bir psikolojik süreç deneyimlemiş ve bununla çoğunlukla yalnız baş etmek zorunda kalmış çocuklar olduğunun farkına varabilmeliyiz. Bu süreçte, öncelikle kendi psikolojimizden başlayarak, öğrencilerimizin psikolojilerini destekleyerek toplumun iyi yönde değişmesine rehber olmalıyız. Bu nedenle ebeveynler ve 3-12 yaş arası çocuklar için psikolojik destek programlarının kursa/derse dönüştürülmesi bir yöntem olarak uygulanabilir. 12 yaş üstü öğrenciler için gelecekte var olacak meslekler ile ilgili bilgilendirmeler artırılabilir ve bu meslekler ile ilgili yeteneklerin kazandırılmasına yönelik ders içeriklerinin hazırlanmasına ağırlık verilebilir. Her ne kadar isminde eğitim kelimesi geçse de, uzaktan eğitim süreçlerinde şu anda sadece öğretime odaklanıldığını hepimizin kabul etmesi gerekli. Okul, tüm süreçleri ile öğretimin yanında eğitimi de kapsamaktadır. Bu nedenle pandemi sürecinde sekteye uğrayan öğretim değil, eğitim kısmı oldu. Bu durumu göz önünde bulundurarak pandemi sonrası dönemde gerçekleştirilecek telafi eğitimlerinde öğretimden çok eğitim sürecine odaklanmamızın, Byung'un dikkat çektiği tehlikeyi önlememize yardımcı olacağını düşünüyorum. Ayrıca artık gelişmiş bir insan topluluğu olmamıza rağmen dokunulmaz olmadığımızı deneyimledik. Bu deneyimden yola çıkarak doğaya ve Dünyaya daha saygılı bireyler yetiştirmemizin ne kadar önemli olduğunu idrak etmemiz gerekli. Eğitim stratejilerinde doğanın bir parçası olduğunu kabul eden bireyler yetiştirmek için neler yapmamız gerektiğini daha keskin ifadeler ve daha net adımlar ile belirlemeliyiz. Pandemi döneminde, zanaatkar olmanın meslek sahibi olmaktan daha değerli olduğunu öğrendik. **"Meslek lisesi, memleket meselesi"** ifadesinin ne kadar doğru olduğunu gördük. Diğer liselerdeki öğretmenler ve öğrenciler uzaktan eğitimdeyken meslek lisesi öğrencileri, öğretmenlerinin öncülüğünde, sağlık çalışanlarının ve toplumun ihtiyaç duydukları araçları üreterek ülkemizin gizli kahramanları olduklarını gösterdi. Meslek lisesinden, üretim

süreçlerini bilerek mezun olan öğrencilerin meslekleri ile ilgili üniversite bölümlerinde okuduklarını düşünsenize! Kuracağımız fabrikalar gerçekten inanılmaz olurdu bence. Pandemi süreci, meslek liselerindeki öğretim ve eğitim koşullarının daha da iyileştirilmesi gerektiğinin altını kalın bir biçimde çizdi.

Korku ve kaygı ile yüklü bir süreçten geçiyoruz. Şahit olduğumuz hiçbir dönem, tarihin bir sayfasında yer aldığımızı, toplumun her ferdine bu kadar net hissettirmedi. Bildiğimiz tüm doğrular ve normlar değişti ve hiçbirimiz bu duruma dur diyemedik. Şimdi yeni normalleşme ile değişmiş dünya düzenine adım atıyoruz. Şu aşamada bilim insanları, toplum bilimciler ve birçok insan geleceğe karamsar yaklaşıyor. Hadi arkadaşım, kalk! Geleceği biz öğretmenler şekillendireceğiz. Tarihte yaşanan diğer kriz dönemlerinde olduğu gibi; senin ellerine verilen, toplumun en küçük bireylerinden, çocuklardan başlayıp tüm topluma aydınlık bir geleceği nasıl inşa edeceğimizin yolunu göster.



Serkan Şahin

*Rehberlik Öğretmeni (Meslek Lisesi)
İstanbul*



Ben Serkan Şahin. Samsun'da doğdum. İlk öğrenimimi Afyon'da, orta öğrenimimi Ordu'da, yüksek öğrenimimi İstanbul Üniversitesi'nde tamamlayarak Psiko-lojik Danışmanlık ve Rehberlik Bölümünden mezun oldum. 2004 yılında ilk görev yerim olan Kadıköy Uğur Dershanesinde rehber öğretmen/müdür yardımcısı olarak göreve başladım. 2005 yılında da özel bir rehabilitasyon merkezinde rehber öğretmen olarak görev yaptım. 2006 yılında devlet kadrosuna geçerek Simav Dört Eylül İlköğretim okuluna rehber öğretmen olarak atandım. 2008 yılında il dışı atamayla Düzce Atatürk Lisesinde rehber öğretmen olarak göreve başladım. 2009 yılında Düzce Rehberlik ve Araştırma merkezine geçerek bu merkezdeki 5 yıllık görevimde 2 yıl rehber öğretmen olarak 3 yıl da rehberlik hizmetleri bölüm başkanı olarak hizmetlerde bulundum. Rehberlik ve Araştırma Merkezinde görev yaptığım süreler içinde 2010 yılında Leiter Uluslararası Performans Zeka Ölçeği Uygulayıcılığı Sertifika Programını tamamlayarak bu testin uygulayıcılığını yaptım. 2011 yılında Milli Eğitim Bakanlığının 7-19 Yaş Aile Eğitimi Uygulayıcılığı Sertifika Programını, 2012 yılında da Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının Aile Eğitimi Programı (AEP) Uygulayıcılığı Sertifika Programını tamamlayarak ailelere eğitimler verdim. 2015 yılında rehber öğretmen olarak göreve başladığım Borsa İstanbul Başakşehir Mesleki ve Teknik Anadolu Lise-sinde 2018 yılında müdür yardımcılığı görevine geçtim ve halen daha bu görevi sürdürmekteyim.

“Eğitim Uzaktan da Olsa Devam Etmeli”

Malum haftalardır önce Çin'de ortaya çıkan, sonrasında da tüm dünyayı etkisi altına alan Covid-19 tehdidi nedeniyle zorunlu çalışanlar hariç, hepimiz evlerimize kapandık. 16 mart tarihinde ilk tatil kararı alındığında 3 hafta sonra okullara döner eğitim öğretime kaldığımız yerden devam ederiz diye düşünüyordum ama virüs tehdidi hastalık olmaktan çıkıp bütün dünyayı kapsayan bir salgına dönüşüyor, bilim kurulu üyeleri ve yetkilileri her gün olayın ne kadar ciddi olduğuyla ilgili açıklamalarda bulunuyordu salgın rakamları da her geçen gün artıyordu. Salgın rakamları bu şekilde artarken mesafe ve temasızlığın önemli olduğu bu salgında okullara dönülmesi durumunda bunu sağlamanın kolay olmayacağını bildiğim için okula dönme ihtimali azalıyordu.

Evde kaldığım günlerde bir yandan virüs ile ilgili bu gelişmeleri takip ederken bir yandan da uzaktan eğitimle ilgili gelişmeleri yakından izliyor bunlarla ilgili yapmamız gerekenleri öğrenmeye çalışıyordum. Okul sıralarında öğrenciler, öğretmen masasında öğretmenler, ders zili ve teneffüs zili yoktu ama devam eden, etmesi gereken bir eğitim öğretim süreci vardı ve bu süreç uzaktan da olsa devam etmeliydi. Bu süreç okul idaremize ve öğretmen arkadaşlarımıza farklı farklı görevler yüklemişti. Bu süreçte alışkın olmadığımız bir şekilde ve daha önce tecrübe etmediğimiz bir yöntem ile eğitim öğretimi sürdürmemiz gerekiyordu.

Milli Eğitim Bakanlığımızın hayata geçirdiği EBA platformu, okullardan uzak kaldığımız bu dönemde eğitim öğretimi ayakta tutan, öğretmenlerin eli kolu ayağı kadar önemli olan bir platform olarak birden eğitim öğretim sürecinin merkezinde yerini aldı. Bu geçiş hem hızlı hem ani olduğu için bazı konularda kullanıcılara ve bizlere bazı sıkıntılar yaşattı. Sistem bütün öğrenciler için yapılmıştı ama bütün öğrencilerin girebilmesine imkân vermiyordu ve giriş için şifre gerekiyordu. Şifre ise öğrencilerin büyük çoğunluğunda yoktu. Bakanlığımız bütün velilere mesaj olarak şifreleri atmıştı fakat öğrencilerimizin çoğunun şifrelerinden haberleri yoktu ve bir anda okul idaresini ve öğretmenlerini şifre isteği ve giriş problemi ile ilgili soru bombardımanına tuttular. Hem öğretmenler hem de idare olarak bizler defalarca aynı soruları cevaplıyor ve soruların arkasını bir türlü alamıyorduk. Zaman zaman öğretmen ile bizim iletişimde de benzer durumlar yaşanıyordu. Yani özetle iletişim yönünde ufak bir kaos ortamı oluşmuştu. İdare olarak ilk bu konuyu bir düzene sokmamız gerekti. Bizlerin öğretmenleri bilgilendirmesine, öğretmenlerin de sınıflarındaki öğrencileri bilgilendirmesine karar verdik. Velilerin ve bazı konularda öğ-

rencilerin bilgilendirmesini de okul idaresi üstlenecekti. İletişimimizin temel akışı bu şekilde olacaktı. Bu akışın işlenmesi için öğrencilerin ve velilerin telefon numaralarına sahip olmamız gerekiyordu. Ayrıca bir mesaj sistemimizin de olması gerekiyordu. Yapısal olarak büyük bir okul olduğumuz ve öğrenci mevcudumuzun kalabalık olmasından dolayı yaptığımız duyuru ve bilgilendirmelerin öğrenci ve velilere ulaşması bizim her zaman doğal bir problemimizdi. 3 yıl önce duyurularla ilgili bu zorluğu sezdik ve iletişimimizi daha sağlıklı ve hızlı bir hale getirmek için tüm öğrenci ve velilerimizin numaraların okul cep telefonumuzun rehberine kaydettik ve bu rehberi sürekli güncelledik. Bu rehber sayesinde kendi SMS ve *WhatsApp* bilgilendirme hattımızı kurduk. Bu süreçte elimizin altında çok büyük bir imkân vardı ve tek yapmamız gereken bu numaraları sınıf öğretmenleri ile paylaşmaktı.

Artık iletişim problemimizi aşmaya, iletişimi yavaş yavaş yoluna sokmaya başladıktan sonra açılan iletişim kanalından öğrencilerden, velilerden ve öğretmenlerden dönütler almaya başladık. Öğrenciler EBA'ya giriş problemi yaşıyorlardı. Biz onlara ders programlarını ve EBA'ya girmeleri gerektiği ile ilgili mesajlar attıkça öğrencilerin sesleri yükselmeye başlamış, kimi sisteme giriş imkanlarının olmadığından, kimi şifreleri olmadığından, kimisi de şifresi ve interneti olmasına rağmen sisteme giremediklerinden bahsediyorlardı. Biz belki de bu şekilde uyarı mesajları attıkça farkında olmadan bazı öğrencilerin içlerinde bulundukları zor durumu daha da zorlaştırıyorduk. Bu noktada, öğrencilerimizin durumlarını tarayıp, onların şuan kendilerinin ve ailelerinin sağlık durumlarının iyi olup olmadığını, EBA'ya girme imkanlarının olup olmadığını öğrenmenin daha iyi olacağını düşündük. Böylelikle onlardan uzatan eğitimi takip etmelerini talep etmek daha doğru olacaktı. Bu düşünce çerçevesinde bir tarama anketi ile öğrencilerimizin durumlarını öğrenmeye karar verdik ve online bir anket hazırladık. Hazırladığımız ankette öğrencimizin ve ailesinin sağlık durumlarıyla ilgili soruları içeren Sağlık Durumu Bilgileri, yaşanan ekonomik ve iş durgunluğu nedeniyle ailelerinin çalışma ve gelir durumlarıyla ilgili soruları içeren Ekonomik Durum Bilgileri ve EBA'ya girmek için öğrencilerin sahip oldukları teknolojik ve internet imkanlarıyla ilgili soruları içeren Uzaktan Eğitim İmkanları Bilgileri şeklinde 3 başlık bulunuyordu. Sınıf rehber öğretmenlerimiz aracılığıyla öğrencilerimize ulaştırdığımız online anketi kısa süre içinde 1050 öğrenci cevapladı ve bu rakam öğrencilerimizin %70'ini oluşturuyordu. Anket uygulamasından sonra sıra sonuçları değerlendirmeye geldiğinde okulumuzda Sabancı Vakfı tarafından yürütülen Okul İklimi projesinde bizim destekçimiz ve proje yürütücümüz olan Kalkınma Atölyesi ile iletişime geçtik. Kalkınma Atölyesi Eğitim Uzmanları Gülşah Hanım

ve Sedef Hanım okul döneminde olduğu gibi pandemi döneminde de yanı-
mızda olarak anket sonuçlarının değerlendirmesinde bizlere yardımcı oldular
ve gönderdiğimiz verileri kısa bir zaman içinde grafikler halinde raporlaştırıp
bize gönderdiler. Anket sonuçları ile beraber artık öğrencilerimizin durum-
larını daha net görebiliyorduk. Anket raporunda pandemi sürecinden hem
sağlık hem de ekonomik yönden çok etkilenen öğrencilerimiz de vardı, bu
durumdan hiç etkilenmeyen öğrencilerimiz de vardı. Evde eğitimi takip etme
olanaklarına sahip olan öğrencilerimiz de vardı bu imkanlara sahip olmayan
özellikle internet alt yapısı olmayıp da EBA'ya giremeyen öğrencilerimizin de.
Çok şükür ki Covid-19 salgınından etkilenen çok öğrencimi yoktu ama öğ-
rencilerimizin ailesinin %35'lik kısmında maddi sıkıntılar kendini göstermeye
başlamıştı. Şifrelerle ilgili çalışmalarımız sonuç vermiş, öğrencimizin çoğun-
luğunun EBA'ya giriş şifresi olmuştu fakat şifresi olmasına rağmen öğrenci-
lerimizin %75'i EBA'ya giriş problemi yaşıyordu.

Genel durum ve öğrencilerin durumları tek tek sınıf öğretmenleri ile de payla-
şıldı. Sınıf öğretmenleri bu sonuçlar ışığında öğrencilerle ilgilenmelerini sür-
dürdüler. Zor durumdaki öğrencileri takibe alıp, imkânı olmayan öğrencilerle
iletişime geçtiler. Okul idaresi olarak biz de EBA ile ilgili giriş problemini çö-
zebilmek için yapmaları gereken ve dikkat etmeleri gereken konular ile ilgili
video çekip Youtube'a yükleyerek onlara yardımcı olmaya çalıştık. Anket ça-
lışması sayesinde öğrencilerimizin ne yaşadıklarını görebildik ve onları daha
iyi anlayabildik.

Bu süreçte sosyal medya da hem bilgi hem de bu stresli dönemde moral
veren paylaşımlarda bulunduğumuz, öğrencilere ulaşabildiğimiz bir iletişim
aracı oldu bizim için. Sosyal medya üzerinden paylaşımlarda bulundukça
paylaşımlara gelen yorumlar ve beğeniler bu süreçte bizim de desteğimiz ve
moralimiz oldu. Bu bizlere paylaşımlarımızın doğru ihtiyaçlara, doğru beklen-
tilere cevap verebildiği hissini verdi. Sonuçta bizler de öğretmen olduğumuz
kadar aynı zamanda bu süreç içinde evlerde birer veliydik ve biz de veli olarak
öğrencilerimizin okulundan bir şeyler beklediğimizi hissettik. Bu empati ile
paylaşımlarda bulunmaya, veli ve öğrencilere ulaşmaya çalıştık. Belki veli ve
öğrencilerimizin her beklentisine veya ihtiyacına karşılık veremedik ama ge-
len dönütlerden onların yanlarında olduğumuzu hissettirebildiğimizi anladık.

Bu dönemde öğretmenlerimizde de çok özverili çalışmalar yaptılar. Öğrenci
ve velilerimizle sıcak teması kuran asıl kişiler onlardı. Yazımın başında değin-
diğim iletişim sürecini planlama kısmına gelmeden önce çoğu öğretmenimiz
aslında öğrencilerine ulaşmaya çalışmış, onlarla iletişime geçmişlerdi bile.

Biz sadece onlara destek verdik aslında. Öğrenci ile iletişimde ve öğrencilerin uzaktan eğitim dönemindeki takibinde asıl yük onlardaydı. Okuldaki gibi belirli bir saat dilimine göre değil, yeri geldiğinde akşamın geç saatlerinde öğrencilerle iletişim kuruyor, onlardan gelen soruları cevaplamakla, sorunlarını çözmekle uğraştıkları oluyordu ve bu süreçte hiçbir öğretmenimizden bu uğraştan yorulduğuyla ilgili bir tek cümle duymuyorduk.

Anket sonuçlarını paylaştığımızda kendi sınıfında maddi durumu kötü olduğunu öğrenen ve onlara elinden geldiğince ve kırmadan maddi yardımda bulunmaya çalışan öğretmenlerimiz de oldu. Aslında bu sıkıntılı süreçte eğitim öğretimden çok öte, çok güzel şeyler yaşadık, çok şeyler biriktirdik. Eminim burada bahsetmeye çalıştığım şeyler yaşananların binde biri bile değildir.

Pandemi süreci içinde uzaktan eğitimi sürdürmeye çalışırken karşılaştığım ve çok önemli anlamlar çıkarttığım olaylar da oldu. EBA'ya girme sürecinin yoğunluktan dolayı çok kolay olmadığından yukarıda bahsetmiştim ve çoğu öğrenci gibi bir öğrencim de EBA'ya girememenin kaygısını yaşayarak bana "Hocam EBA'ya giremiyorum dersleri takip edemiyorum ama ben şu an yeni bir dil öğreniyorum ve bunun için her gün çalışıyorum" mesajını attı. Aklıma direk hani şu sınavlardaki meşhur soru "*Hocam istediğimiz sorudan başlayabilir miyiz?*" sorusu geldi. Öğrencim de bana "*İstediğim dersi öğrenebilir miyim?*" sorusunu sormuştu aslında. Bizim okulda öğrencilerin meraklarını ve ilgilerini uyandırmak için verdiğimiz çaba işte bunun için, öğrencini merkezli eğitim içindi. Öğrencilerimizin belki de bir çoğu bu şekilde, kendi eğitim süreçlerini planlayıp öğrenmenin zevkine vardılar bu dönemde.

Diğer bir olay ise şöyle gelişti: Öğrencim ile bir fırında, pide kuyruğunda karşılaştık. Tabi o bildiğimiz ramazan pidesi kuyruklarından değil, gayet mesafeli ve gayet tedbirli bir halde. Maskeden dolayı ben onu tanımamıştım ama o beni tanıyıp yanıma geldi ve heyecanlı bir şekilde hocam nasılsınız dedi. O sırada öğrencim pide alma telaşında olduğumu fark edip "*Hocam müsait değilsiniz. Aceleniz yok ise sizi dışarıda bekleyeyim mi?*" diye sordu. Ben de tamam işim bitince dışarıda konuşalım deyip sıraya devam ettim. O sırada içeride aksilikler oldu ve içeriden çıkmam yaklaşık 20 dakikayı buldu. Dışarı çıktıktan sonra etrafa baktım ama öğrencimi göremedim. Bende herhalde gitmiştir diye yoluma devam ettim. O sırada o beni görüp koşarak yanıma geldi ve en az 10 dakika ayakta sohbet ettik. Burada enteresan olan nedir diye sorarsanız eğer, öğrencim ile karşılaştığım o hafta sınıf geçme-kalma olaylarının belli olmadığı ama bu konuyla ilgili müthiş bir merakın olduğu bir haftaydı. Öğretmen ve öğrencilerinin gündeminin sınıf geçme-kalma olduğu

o dönemde, ben de fırında öğrenciyi gördüğümde, öğrencinin bana sınıf geç-me-kalma ya da devamsızlıkla ilgili sorular soracağını düşünmüştüm. Ancak öğrenci bunlara dair en ufak bir soru sormadı. Tek amacı benim halimi hatı-rımı sormak ve benle konuşmak imiş. Bu durum karşısında bir an öğrenciye karşı ön yargılı olduğumu düşünüp kendimi mahcup hissetsem de, öğrenci-nin bu içten davranışını beni o kadar duygulandırdı ki mesleğime ve öğrenci-lerime olan inanç ve sevgim katlandı. Normal bir zamanda bu olay beni yine etkilerdi beki ama bu başka bir şey idi ve başka bir zaman dilimiydi.

Covid-19 salgını her ne kadar hayatımızda olumsuz pek çok şey yaşatıp be-lirsizlikler oluştursa da, okula döneceğimiz o günde hepimiz eğitime daha hazır, öğrenmeye daha aç ve birbirimizi daha çok anlayarak başlayacağız bence. Öğretmenler öğrencilere karşı daha bir hassas, öğrenciler birbirlerine ve öğretmenlerine karşı daha bir düşünceli, birbirimizi daha çok düşünen,da-ha çok affeden ve daha çok halden anlayan bireyler olacağımıza inanıyorum. Öğrenmeye de devam edeceğiz ama bu kez hayat için öğrendiğimizi bilerek.



Sezer Demir

*Türkçe Öğretmeni (Ortaokul)
İstanbul*



Ben Sezer Demir. Balıkesir’de doğdum. İlk ve orta öğrenimimi Balıkesir’de, yüksek öğrenimimi Pamukkale Üniversitesi Türkçe Eğitimi Bölümü’nde tamamladım. 2007 yılında MEB’e bağlı bir ilköğretim okuluna Türkçe öğretmeni olarak atandım. 2007 - 2016 yıllarında MEB’e bağlı okullarda Türkçe öğretmeni olarak çalıştım. 2012 - 2018 yılları arasında Öğretmen Akademisi Vakfı’nda (ÖRAV) yarı zamanlı olarak yetişkin eğitimci görevinde bulundum. ÖRAV’da, Türkiye’nin farklı bölgelerinde çalışan eğitimcilere, kişisel ve mesleki gelişim atölyelerinin ulaştırılmasına destek oldum. 2016 yılında, MEF Üniversitesi Eğitim Teknolojileri Uzmanı Sertifika Programı’nı (ETUSP’15) tamamladım ve eğitim teknolojilerinin öğrenme ortamlarına entegrasyonu üzerine verilen öğretmen eğitimlerine katkı sundum. 2017 yılında Little Thinkers Society’nin 64 saatlik “Çocuklar İçin Felsefe Eğitici Eğitimi”ni tamamladım. 2015’te başladığım Yaratıcı Drama Liderliği Eğitim Programı’nı 2017 yılında “Yaratıcı Drama Yöntemiyle Çocuklarla Felsefe” projesini sunarak tamamladım. 2011 yılından bu yana uzun mesafe koşusuyla ilgileniyorum, Adım Adım aracılığıyla ya da kişisel girişimlerimle birçok sivil toplum kuruluşu için (TOG, ÖRAV, BBOM vb.) bağış kampanyaları yürüttüm ve onların bilinirliklerine destek oldum. Halen İstanbul’da özel bir okulda Türkçe öğretmeni olarak görev yapıyorum.

"Hafıza-i beşer nisyan maluldür." der eskiler. Haksız da sayılmazlar. Bu hepimizin yumuşak karnıdır. Hafızamız maalesef unutmakla lanetlenmiştir. Bu lanetin önüne geçmenin en kadim yolu ise yazmaktır. Ben de, içinden geçtiğimiz bu zor günleri tarihe not düşmek ve bu süreci nasıl yaşadığımı meslektaşlarımla paylaşmak için Kalkınma Atölyesinin davetine icabet ettim ve bu çalışmaya katkı sunmaya çalıştım.

Karantina Günlüğü

Tatlı bir yorgunlukla kendimi otel odasındaki koltuğa bıraktığım ve telefonumu göz atmak için elime aldığım ânı gün gibi hatırlıyorum. Ara tatilin keyifini çıkartmak içi eşimle tüm gün Viyana sokaklarını arşınladıktan sonra güzel bir yemek yemiş, üstüne bir kahve içmiş ve otele dönmüştük. O, elini yüzünü yıkamak için lavaboya geçtiğinde, ben de gün içinde çektiğimiz fotoğraflara bakmak için telefonumu elime aldım. Bir süre fotoğrafları inceledikten sonra beğendiğim birini paylaşmak için *Twitter*'ı açtım ve o anda Elazığ'da yaşanan depremden haberdar oldum. Ne olup ne bittiğini anlamak için *Twitter*'da daha çok vakit geçirdikçe akışa depremle ilgili tweetler düştüğü kadar Covid-19 hakkında da tweetlerin düşmeye başladığını o zaman fark ettim. Salgınla ilgili Çin'den görüntüler içeren bu tweetler o kadar sansasyoneldi ki bu akışa kendimi iyice kaptırdım. Bir taraftan Viyana'yı keşfederken bir taraftan da Çin'de olup biteni anlamaya çalışıyordum.

Bu nedenle Viyana'da bulunduğumuz süre boyunca Covid-19 hakkında tartışmaya açık birçok tweete maruz kaldım ve kafam iyice karıştı. Salgının ilk günlerinde paylaşılanlar yüksek bütçeli bir felaket filmini aratmıyordu. Yürürken pat diye yere düşüp nöbete giren insanlar, askeri kuvvetler tarafından boşaltılan sokaklar ve kapatılan yollar, hizmet veremez duruma gelmiş sağlık çalışanları ve hastaneler... Ben bunları izledikçe geriliyordum. Eşim ise o komplo teorisinden bu komplo teorisine koşuyor ve durumu kendince anlatırlı kılmanın yollarını arıyordu. Eşim bana o günlerde, bunu yaşayacağımızı ve bu süreçte derinden etkilenen bir mesleğin üyeleri olarak karmakarışık günler geçireceğimizi söyleseydi, ona yüksek bütçeli felaket filmlerindeki karakterlerden biri gibi cevap verirdim: "saçmalama"

Fırtına Öncesi

Viyana dönüşü elimden geldiğince Covid-19'la ilgili haberleri takip etmeye devam ettim. Bir süre sonra sanki hep "orada bir salgın var uzakta" kıvamında devam edecekmiş hissiyatına kapıldım. Oysaki ara tatil bitmeden önce virüs

24 farklı ülkede görülmüştü. Tatil sonrasında, okula kaldığım yerden devam ettim. Tüm planlarımı, dünyada her şey yolundaymış gibi çalışma takvimine uygun sürdürdüm. Sınav soruları hazırladım, yıl sonu etkinlikleri için gerekli organizasyon işlerini tamamladım; hatta ufaktan yaz tatili planı yapmaya başladım. Ben tüm bunları yaparken her geçen gün çember daralıyordu. Salgının o kadar da uzak olmadığını fark etme vaktim gelmişti. Bir akşam evde otururken eşimin dahil olduğu *WhatsApp* grubuna dış doktoru bir arkadaşı, çalıştığı ilde (Bolu) yedi ila sekiz kişiden oluşan bir grup İranlı tır şoförünün Covid-19 şüphesiyle müşahade altına alındığını yazdı. O anda karar verdim, ertesi gün maske ve pürel alacaktım. Bundan sonra metrobüse maskesiz binmeyecektim. Tarihler 25 Şubat Pazartesi'yi gösteriyordu. Ben eczaneden üç beş tane medikal maske ve bir hayli el dezenfektanı alıp eve döndüm. Evde eşim, ertesi gün okulda arkadaşlarım, benimle bayağı bir dalga geçtiler. Durumu abarttığımı düşünüyorlardı. Aşağı yukarı aynı tarihlerde okulda çeşitli yerlere kişisel temizliğe dikkat edilmesini isteyen görseller asılmaya başlandı. Ders sonunda konu hakkında konuştuktan sonra öğrencilerimin olaya tepkisi ise ellerini önce kendi yüzlerine sonra da arkadaşlarının yüzüne sürmek oldu. Kısacası ne ben ne meslektaşlarım ne de öğrencilerim, üzerimize var gücüyle gelen "tanımlanmış cismin" ne olduğunu ve nelere sebep olabileceğini hala idrak edememiştik. Koşuyorduk acının, hasretin üstüne...

Bir Fırtına Tuttu Bizi

Oysaki o hafta gayet "normal" başlamıştı hayat. Öğrencilerin her kata konulan dezenfektanla duş almalarını ve Covid-19 hakkında YouTube'tan duydukları binbir çeşit komplo teorisini sınıfa anlatma iştahını saymazsak şimdilik her şey "normal"di. Derslere girip çıkıyor, sınavlarımızı yapıyorduk. Sonra günlerden bir gün, yağmur sonrası birden ortaya çıkan salyangozlar gibi Covid-19 da ülkemizde "bir anda" ortaya çıktı. Bu haberin üstünden çok geçmeden Nisan ara tatilinin öne çekildiği haberini aldık. Tüm bu haberleri aldığımız hafta ise bölüme tam bir karmaşa hakimdi. Hiçbirimiz bundan sonra önümüze çıkacak şeylere hazırlıklı değildik. Bu iş uzayacak gibi duruyordu. Bu nedenle yapabileceğimiz en iyi şeyi yaptık -en azından biz öyle sandık- ve önce harici disklerimize ihtiyacımız olabilecek tüm içeriklerimizi kopyaladık. O haftayı gitgide azalan sınıf mevcutlarıyla tamamladık. 13 Mart Cuma günü son saat dersim vardı ve sınıfımda sadece beş öğrenci bulunuyordu.

Endişeliydim, şaşkındım. Sanırım o hafta boyunca hepimiz, kafasına düşen kayayı gören Coyote gibi çaresizce birbirimize baktık ve her şey "normal"-

miş gibi davranmaya devam ettik. Çünkü şunu iyi biliyorduk: Bir kriz anında, bir yetişkin, hele de bir öğretmen olarak kontrolünüzü yitirerseniz ya da bunu biraz olsun öğrencilerinize hissettirirseniz sonrasında ipin ucunu yakalama şansınız sıfır. Bu nedenle gerçeği reddetmeden ama bu gerçeğin getirdikleriyle ve sonuçlarıyla ne yapacağını da bilmeden, o haftayı bir şekilde bitirdim. Tatile çıktım, en azından ben öyle sanıyordum.

Meslek yaşantımın en “tatil” gibi olmayan “tatil”iydi. Evet, artık sabah 06.30’da uyanmıyor, ödev kontrol etmiyor ya da çalışma kağıtlarına geri bildirim yazmıyordum ama durmadan WhatsApp grubu üzerinden yazışıyor, bir Google Meet’ten, bir Hangouts’tan, bir Zoom’dan gelen görüşme davetlerini takvimime işliyordum. İşin ilginç olan diğer bir tarafı ise bu görüşmelerin bitiş saati neredeyse 00.00’ı buluyordu. Bir anda sabah vardiyasından gece vardiyasına geçen işçi gibi gecem gündüzüm şaşmıştı ama ne derler bilirsiniz: *“En çok uyum sağlayan hayatta kalır”*. Ben de bu süreçte hızlıca uyum sağladım, en azından öyle sandım. “Tatil” gibi olmayan “tatil”de yapılan görüşmeler ve yazışmalar bir nihayete erdi. Senkron dersler için gerekli hazırlıkları yapmak için ilk hafta uygulamasının asenkron uzaktan eğitim olmasına karar verildi. Tatil bitmeden hızlıca bir haftalık asenkron ders planımızı hazırladık. Tatilden sonraki ilk haftada ise senkron ders hazırlıklarına ağırlık verdik. Defalarca Zoom üzerinden toplandık. Bu toplantılar aracılığıyla hem plan yaptık hem Zoom’u iyice keşfettik hem de senkron derslerde kullanabileceğimiz uygulamalarda içerikler hazırladık ya da bu sırada keşfettiğimiz yeni uygulamaları birbirimize anlattık. Sanki üniversitede “öğretim yöntem ve teknikleri” ya da “materyal geliştirme” derslerine sunum hazırlayan üniversite öğrencileri gibiydik. Biraz heyecanlı, bolca endişeli. Aklımızda tek bir soru: *“Acaba her şey planladığımız gibi gidecek mi?”*

Heyecanlı Günler

Sanırım bu döneme yıllar sonra dönüp baktığımda hep gülerek hatırlayacağım günler, senkron derslere başladığımız ilk hafta olacak. Mesleki tecrübesi ne olursa olsun, bölümdeki tüm arkadaşlarımda inanılmaz bir heyecan vardı, tabii bende de. İlk dersi atlattıktan sonra WhatsApp yazışmalarından herkesin benzer bir his duyduğunu fark etmiştim. Hepimiz, sınıfa ilk adım attığımız gün gibi acemi heyecanıyla Zoom’a girmiş ve aynı heyecanla dersimizi yapmıştık. Senkron dersleri sürdürdüğümüz ilk hafta bittiğinde, bir şeyleri “doğru” yapmanın verdiği hisle uzun bir aradan sonra hakiki bir hafta sonu yaşamış, aklımda soru işareti, omuzlarında bir gerginlik hissetmeden güzelce dinlenmiştim. Nisan ortasına yaklaştığımızda senkron-aseknron ders planlarımız rayına otur-

muş, iş bölümümüz sayesinde işlerimiz neredeyse kusursuz işleyen bir hale dönüşmüştü. Sanki hep “uzaktan eğitimci”ydik. Bu günlerin bir güzel tarafı da sosyal medyada hazırlanan webinar, canlı yayın, uzaktan eğitim araçları hakkında hazırlanmış derleme içeriklerdi. Bunlara ulaşmak çok kolay, ihtiyacına göre kullanmak ise keyifliydi. Paylaşmanın güzelliği, mesleki yönden kendimi daha güvende hissetmemi sağlamasıydı. Tabii bu güvenin verdiği güzel his çok uzun sürmedi. Artan vaka sayısı ve ölümler nedeniyle sokağa çıkma yasakları kapımıza dayanmıştı.

Endişeli Günler

Toplumu derinden etkileyen bir yaşantının sınıfa yansımaması söz konusu değildir. Evde, sokakta ne oluyor ya da konuşuluyorsa öğrencilerin zihnine ve diline de aynı şey hakim olur. Artan vaka ve ölüm sayıları nedeniyle 18 yaş altı için uygulanmaya başlayan sokağa çıkma yasağının etkilerini öğrencilerimde görmeye başlamıştım. Gün geçtikçe gerginlikleri artı, kendilerini organize etme becerileri azaldı. Daha az konuşur ve güler oldular. Yaptığım esprilere -kötü olsa bile- derisi kaynatma iştahıyla hemen katılan öğrencilerim, artık bu alışkanlıklarından da uzaklaşmaya başlamıştı. Sürecin onları sosyal duygusal açıdan zorladığını görmek çok üzücüydü. Okul rehberlik servisinin öğrencilere verdiği destek ve bize verdiği ipuçları sayesinde bir şekilde bu süreci yönettik. Havaların da güzelleşmeye başlamasıyla bu depresif hal biraz olsun dağıldı fakat artık hepimiz şunu görmeye başlamıştık: Bu hal geçici değildi. Bu bizim “yeni normal”imizdi.

Bizi bekleyen “yeni normal”in ortaya çıkmasıyla birlikte akademik kaygılar da hissetmeye başladım. Öğrencilerimi bir sonraki yıla eksiksiz hazırlamalıyım çünkü gelecek sene onların sınav yılı. Bu nedenle ödev takibini sıklaştırmalı ve geri bildirim sürecini her zamanki gibi sürdürmeliydim. Bir yandan da öğrencilerimin içinde bulundukları sosyal duygusal durumu göz önünde bulundurmalıyım. Vereceğim geri bildirimler bir taraftan onların kendini organize etme becerilerine ve akademik ilerleyişine destek olmalı, diğer taraftan da sosyal duygusal durumlarını olumsuz etkilememeliydi. Bu, sanırım bu süreçte en zorlandığım andı. Kendimi tam bir cenderede hissettim. Aslında bir taraftan hala aynı şeyi hissediyorum çünkü uzaktan eğitim hala devam ediyor ve ben bir şekilde onları öğrenme süreçleri hakkında bilgilendirmekle sorumluyum. Bunun yanında, salgın hala devam ediyor ve doğal olarak etkileri de... Tabii bu süreçte benim için ebeveynleri bilgilendirme sıklığı, zamanlaması ve biçimi de başka bir endişe kaynağıydı. Normal şartlar altında yüz yüze ya da telefonla yapılan görüşmeler sadece yazılı mecraya kayınca doğal olarak yönetilmesi zor bir hal

aldı. Yine de yetişkinler arası bir ilişki olduğu için bu iletişimi öğrencilerle olduğundan daha az endişe duyarak sürdürdüğümü söyleyebilirim.

Sıkıntılı Günler

Her yıl eğitim ve öğretim yılı başında çalışma takvimini hazırlarken yıl sonundaki büyük etkinliklerden birini seçer ve şöyle derim: Bu etkinlikten yüzümün akıyla çıkarsam bu yılı da sağ salim bitirdim diyebilirim. Bu yıl bu etkinliklerin hiçbirisi olmadı. Bu yılı sağ salim bitirdim, diyebilmem için 19 Haziran günü yapacağım son senkron dersi beklemem lazım. Bu durum gerçekten beni zorluyor. Tabii bu sadece beni değil, öğrencilerimi de zorluyor. Onlar da daha önce deneyimlemedikleri bir okul kapanış dönemi yaşıyor. Yıl sonu deneme sınavları yok, not hesaplama yok, sahne sunumları yok, karne heyecanı yok. Kısacası okul kapanış sürecini keyifli ve çekilir kılan hiçbir şey yok. Bu, öğrencilerime de bana da çok sıkıntı veriyor. Evet, yıl sonu her zaman öğretmenler için zor bir dönemdir çünkü akademik işleyiş sona ermiş, yaz iyice etkisini hissettirmiş ve öğrenciler mental olarak tatile girmiştir. Biz bu dönemi en iyi şekilde değerlendirmek için kültürel ve sanatsal etkinliklere ağırlık verir, öğrenciler okula geldikleri sürece onların motivasyonlarını yüksek tutmalarını sağlarız fakat bu dönem bunların hiçbirini istediğimiz gibi yapamadık. Tüm bunların verdiği eksiklik, sürecin belirsizliğinden kaynaklanan gerginlikle birleşince artık herkese ve bana tek bir şey hissettiriyor: Sıkıntı. Tek dileğim, bu eğitim ve öğretim dönemini tüm meslektaşlarımla birlikte sağlıklı bir şekilde, yüzümün akıyla tamamlamak.

Sonsöz

Cemil Meriç *“Acılar hatıralaşınca güzelleşir.”* der. Bu dönem sona erdiğinde ve bir anı olarak belleğimdeki yerini aldığı anda ne kadar güzelleşecek, onu ön görmiyorum ama şunu iyi biliyorum: Geri dönüp baktığımda *“Ters ayakta kalan kaleci gibi bu sürece yakalandık ama buna rağmen kalemizde gol görmedik”* diyeceğime eminim. Ben ve öğretmen arkadaşlarım büyük bir gayretle, elimizdeki imkanlar dahilinde üstümüze düşeni en iyi şekilde yapmaya çalıştık. Ne kadar başarılı olduk, orası tartışılır. Son olarak bugünden o günlere bakınca aslında içinden geçtiğimiz sürece *“uyum sağladım”* diyemem. Sık sık farklı nedenlerden ötürü değişikliklerin yaşandığı ve ortaya çıkan yeni durumlara uyum sağlamaya çalıştığım bir dönem geçirdiğimi söyleyebilirim. Ezcümle, sevgili Turgut Uyar'ın izinde *“efendim, acemilik”* diyerek yolumu bulmaya çalıştım.



İlknur Öztürk

İngilizce Öğretmeni (Okul Öncesi)
İstanbul



Ben İlknur Öztürk. İstanbul doğumluyum. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümünde İngiliz Dili ve Edebiyatı programını tamamladıktan sonra pedagojik formasyonumu alarak özel okullar ve dil okulları bünyesinde İngilizce öğretmeni olarak görev yapmaya başladım. Yıllar içerisinde, beş yaştan kırk beş yaşa hemen hemen her yaş grubunun öğrenme yolculuğuna biraz dokunarak, gözlemleyerek ve tecrübe edinerek ilerlediğim mesleki hayatımda en az sizler kadar ben de bir ilke şahitlik ediyorum. Altı yıllık bir deneyimin altıncı yılında, yani altın yılımda hepimizin gündemine bomba gibi düşen Kovid-19 ile mücadele kapsamında hizmet veren Online Platform Yabancı Dil Öğretmeniyim. İki yıldır da hedef olarak belirlediğim okul öncesi eğitiminde hizmet vermekteyim. Bu güzel çalışmada, duygularıma, fikrime, emeğime, yüreğime değer veren ve benim de aynı şekilde değer verdiğim bir öğretmen arkadaşımın ve Kalkınma Atölyesi'nin vesilesiyle siz değerli okuyucularımızla buluşma imkânını bulduğum için de müteşekkirim. Kendi yüreğimin, dilimin ve kalemimin yettiğince bu sancılı süreci sevgiye ve azme dönüştürme mücadelemizi sizlerle paylaşmak benim için paha biçilemez bir mutluluk. Sayfadaki her satırı ilgi, merak, anlayış, sabır ve sevgi ile okuduğunuz için şimdiden teşekkür ederim. En derin sevgi ve saygılarımla.

12 Mart 2020, Perşembe

Çok mu geç kaldık?

Mart'ın kapıdan baktırdığı ama kazma kürek yerine yürekleri yaktırdığı 12 Mart 2020 sabahından hepimize "GÜ-NAY-DIN". Her sabah olduğu gibi o sabah da servis durağına çıkabilmek için aşmam gereken bir dik, bir hafif eğimli yokuştan sonra, bir ara caddeden geçip uzun, ince, düz bir yolu olan sokaktan garip bir yorgunluk, yılgınlık, belli belirsiz bir ruh hali ile geçerek servise binemeyi başardığımı hatırlıyorum. O mesafeyi daha önce hiç bu kadar uzun algılamamıştım. O esnada ruhumu takılanlar arasında, havanın belli belirsiz aydınlandığı bir saatte evden çıktığım ve sokakta, sabahın o huzur dolu sessizliğinden farklı bir sessizliğin hâkim olduğu var. İşlerine, okullarına gidenler yaklaşan felaketten bihaber yavaş yavaş dolduruyordu sokakları. Civarda o saatte açık olan dükkanlar yalnızca fırınlardı. Mis gibi ekmek ve poğaçaya kokusu içime işliyordu ama dilimde damağımda bir tatsızlık, bir iştahsızlık vardı. Yine de şöyle derin bir nefesle kokuyu içime çekip, çok şükür deyip yoluma devam ettim. Neşesi, kahkahası, sabah sohbeti, şarkısı, mis gibi sıcak poğaçası, tatlısı, tuzlusu, arada atışması ve Hababam Sınıfı sahnelerini aratmayan repliklerin havada uçuştığı bir grup öğretmen arkadaş ve dünya tatlısı bir şoför ağabeyimizle aynı güzergâhı paylaşmanın vermiş olduğu mutluluk, o gün hepimizin üzerine giydirilmiş emanet bir elbise gibiydi. Zihnimiz yorgun, kafamız karmakarışık, kimimiz hasta, kimimiz uykudan kafayı kaldıramıyor...

Ben ve düşüncelerim

Ben ve düşüncelerimin bir noktası (*ayırdım çünkü kesinlikle birbirimizden bağımsız hareket ediyorduk o gün*) ise gündeme bomba gibi düşen Covid-19 ile ilgili akıl almaz komplo teorileri üretiyordu. Bir başka noktada ise Oscar'a aday bir Polyannacılık oyunu gösterime girmiş ve kapalı gişe oynuyordu. Erişilmesi o gün için mümkün görünmeyen diğer bir noktasında ise sevdiğim bir şarkı çalıyor ve hayallerimin aşkı ile sahil kenarında çılgınlar gibi dans ediyorduk. Derken servis aracı yavaşça okulun giriş kapısına yanaştı. Bugün geriye dönüp bakınca, kafamın içindeki tüm bu karmaşanın arasında nefes almayı bir an olsun unutmamak bile bir mucize gibi görünüyor gözüme. Dans etmekten, güne ve derslere neşeli bir şarkı ile başlamaktan ilk defa keyif almamıştım. Yine de en güzel sesleri kulağıma fısıldayan kulaklığımı takıp, listeden dinlemeyi en çok sevdiğim şarkıyı seçip, mis gibi, buharı üstünde taze demlenmiş çayımı doldurdum kupama. Fırtına öncesi sessizliğimi kuşandım,



sabır kalkanımı çektim, yüzüme de gülücük maskemi yerleştirdim... Savaşa gitmiyorum merak etmeyin, derse giriyorum, efsanevi bir hayat dersine! Kendimi zihinsel olarak nasıl bir konfor alanına ittiysem, sanki her şey gayet 'normal'miş gibi, dünya tatlısı miniklerimle yeni kelimeler öğrenmeye devam ettik o gün huzur dolu sınıflarımızda.

Bir yandan da 7,788,827,777 (bu sayının son üç rakamı sabit değil her saniye değişiyor) nüfuslu dünyamız, 0.85 attogramlık bir virüs vesilesiyle bir anda tüm yaşama sil baştan yaptırdı. Okul öncesi eğitimde öğretmenlerimizin hem anadilinde hem de hedef yabancı dil olan İngilizcede defalarca bıkmadan, usanmadan, yorulmadan dile getirdiği temizlik ve öz bakım kurallarını şaşkınlıkla ve belli belirsiz duygularla halihazırdaki videolardan izledik o gün. Sanki tüm videolar, görseller, sürecin senaryosu haftalar, aylar, hatta ve hatta yıllar öncesinden hazırlanmış gibiydi. Sahi, ne ara hazırlandı bu videolar? Hızına yetişemediğimiz bir yaşam akıp gidiyordu dışarıda ve bizler o hep okuduğumuz romanlardaki yorgun savaşçılara dönüşmemek için direniyorduk adeta. Kahve bardaklarımı yıkayacak halimin kalmadığı bir gün sonu, iptal olan özel dersler, bir okul öncesi sınıfında görme ihtimalinizin çok yüksek olduğu masada uçuşan kelebek desenleri, beyaz çiçek kalıpları, aklımdaki ilkbahar temasının ilkokul koridorundaki panoda can bulduğu hali, hatta ve hatta yılmayıp bir de panoyu tamamlayan ben... O gün her kadememin müdürünün odaya aralıklı olarak yaptığı ziyarette, zümre odasındaki arkadaşlarla yapılan sohbetlerde 'Ne olacak peki?' endişesiyle "Bize bir şey olmaz evvel Allah"

cesaretinin kıran kırana mücadele ettiği, birbirini adeta pat küt yere serdiği cümleler hala kulaklarımda çınlıyor. Birbirine korku, kaygı, endişe, panik fakat bir o kadar da -acımadı ki! edasıyla bakan gözler... Her şey bu kadar hızlı gerçekleşirken acaba minik öğrencilerimiz için bir şeyler yapmak için çok mu geç kalmıştık?

13 Mart 2020, Cuma

Peki şimdi ne olacak?

Ve o karar anı... Mesleki hırcamı emanet aldığım, biricik ve en gerçek öğretmenimiz "HAYAT" der ki; hepiniz evlerinize, kuruldunuz mu en rahat köşeleriniz, şimdi de ben alayım kalemi elime, bir yoklama çekeyim hepinize:

- "Ben akıllı adamım, bana bir şey olmaz" diyenler?
- Delilikte sınır tanımayanlar?
- "Ah ulan, şimdi eve kapanmanın sırası mıydı"cular?
- "Nefes alıyorum, öyleyse varım"cular?
- "Ben nefes alsam n'olur, almasam n'olur"cular?
- "Bu hayatın heyecanı meyecanı yok"cular?
- Nohuttan maya yapanlar?
- "Bir dahaki aya, bir tane nohudu dahi nasıl bulurum" diye düşünenler?
- Haftayı çıkaramayanlar?
- Önümüzdeki yıl Hawaii Adaları'nda sabahlayacaklar?
- Bebeklik albümlerine sarılanlar?
- Hayatında tek fotoğrafı siyah-beyaz olanlar?
- Elini eteğini toplayanlar?
- Elini eteğini her koşulda dağıtanlar?
- Dün gece nerde olduğunu hatırlamayanlar?
- Yaşadıkları her 'an'ı dahili depolama alanında saklayanlar?
- İpleri koparanlar?
- İplerine sıkı sıkıya tutunanlar?
- Gemilerle birlikte limanları da yakanlar?
- Çaresizce, sessizce kendine ayrılmış limanlara yanaşanlar?
- Denizin, kışın hatta yaşamın tam ortasında kalakalanlar?

- Tutunamayanlar?
-
-
- *"Herkes evinde mi?" diye sordu HAYAT. "Yukarıdaki listede eksik kalan kısımları kendi gözlem ve özgün ifade biçiminize göre tamamlayınız."* dedi.

Saydıklarım, sayamadıklarım, saymak isteyip de sayamadıklarım, saysam da sayılmayanlar, saymalara doyulmayanlar, varsa geride kalanlar, çaktırmadan bu satırları tatlı bir tebessümle tamamlayanlar, *"eeeh işim gücüm yok bir de bununla mı uğraşacağım"* diyenler, satır aralarında kendini kaybedenler; şimdiden kaleminize sağlık, listede eksik kalan satırlar sizindir...

...

Evde kal TÜRKİYE! #evdekalTürkiye #evdekalmakhayatkurtarır #evdekal

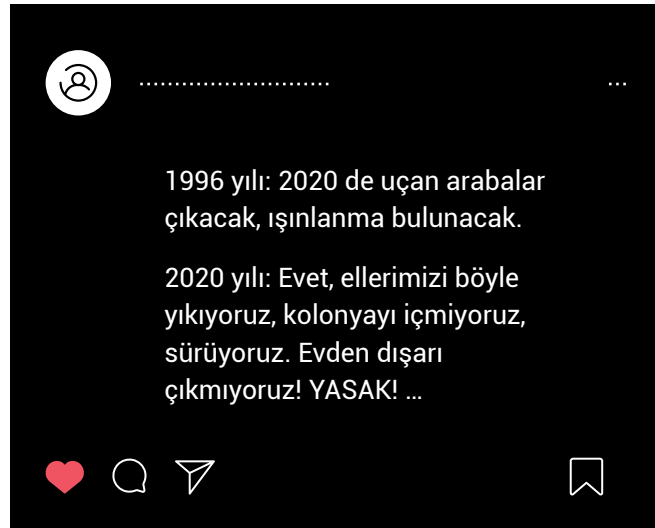
Kulaklarımda çın çın çınlayan o sloganla uyandığım bir Cumartesi sabahı. Ocakta fokurdayan çaydanlık, buharında dolu dizgin yaşadığım okul yıllarım, televizyonda bir haber kanalında inanılmaz heyecan, kaygı, endişe ve bir tutam da öfke yüklü bir ses tonuyla defalarca hükümete seslenen bir haber sunucusu, strateji ve planlama hatalarının Türkiye sınırlarında kendine barınacak yer bulamayıp evrenin en uç noktalarına yerleşmesi ve oradan süreci yönlendirmesi, birçok anomaliyi ve paradoksu da beraberinde getiren bir sürecin başlangıcı. Sanırım kahvaltı diye bir şey yaptım o sabah, kendi duygularımdan ve beş duyumdan bağımsız. Öğretmenliğimin altıncı yılı fakat görev yaptığım okulda ise ilk yılım. Şarkılarla ve danslarla başlayan o haftaları bir süreliğine askıya aldık. Tüm kadro, fıstık yeşili bir kare üzerine beyaz ve ince çizgilerle çizilmiş sohbet balonunun içerisine kondurulmuş beyaz bir telefon ahizesi sembolünün üzerinde beliren kırmızı yuvarlak içerisinde 12345... mesajınız var manasına gelen bir sinyalle gözlerini açtı. Yoğun bir bilgi akışının ve haberleşme ağının, gözümüzün ferinde daha gün doğmadan kurulduğu bir haftaya **"MER-HA-BA!"** dedik.

Kendimi kurtarmak, ailemi kurtarmak, yaşadığım sokağı kurtarmak, çevremdeki insanları kurtarmak, öğrencilerimi kurtarmak, meslektaşlarımla kurtarmak, okulu kurtarmak, toplumu kurtarmak... Bir öğretmen olabiliriz, fakat bu kimlikteki bilgilere erişene kadar bizim bu evrende bir **"VARLIK"** kimliğimiz

var ve bunu destekleyen "CANLI" kimliğimizin "İNSAN" kategorisinde yer alan bir türüz, her insan kadar biz de türümüzün tek örneğiyiz, bu örneğe ait, ona özgü bir isimle çağırıyoruz bu dünyada. Yani yukarıdaki satırlarda öğretmenimiz diyor ki; "HEPİMİZ İNSANIZ, EVVELA İNSAN"...

Öncelikle bir insan olarak bu yaşamda, toplumsal çerçevede, "Öğretmen" kimliği ile varlığını ve kendini keşfedebilmeyi, şekillendirmeyi ve sürdürebilmeyi tercih eden bireyleriz. Bunun farkındalığını bir kez daha vurgulamak ve hatırlatmak isterim hem kendime hem de her biri birbirinden kıymetli yeteneklerle donatılmış olan değerli meslektaşlarıma, yol arkadaşlarıma ve bizlerin vesilesiyle hayallerine adım atabilme cesaretini yüreklerinde hissetmiş olan tüm öğrencilerimize, ailelerine ve de bu satırları okuyan herkese. Mesleğime ve onun gereklerine, onu layıkıyla icra edebilmek için bu yolda çektiğim tüm zorluklarıma, aştığım tüm engellerime, bitmek tükenmek bilmeyen azmime (*ki bazen kendim de inanamıyorum, bu ben miyim dediğim anlar da olabiliyor*), bu uğurda çok kırılmış olsa da hala yorulmadan atan kalbime karşı beslediğim güzel bir sevgim, inancım, çabam, güvenim olduğu kadar korku, endişe, kaygı, güvensizlik ve öfkem de var.

Eğitimde çığır açıp çağ başlattığımızı düşündüğümüz bu yılda, şöyle bir "caps" düşüyor sayfama; pembe, mor, turuncu ve sarı tonlarının bulunduğu minik bir karenin üzerine ince beyaz çizgilerle minik bir fotoğraf makinesi sembolü çizilmiş olan, şu tüm dünyanın bulunduğu ve algılarının müthiş bir şekilde kontrol edildiği uygulamada:



Mucizenin(!) farkında mısınız?

Aralarında yeni göreve başlayan öğretmen arkadaşların da yer aldığı genç ve keyifli bir kadronun içerisinde yer almama rağmen iletişim hattının trafo hattından daha gergin ve kaygı dolu olduğu ama sükûnet, sabır, özveri ve anlayışın hat üzerinde yoğun bir mesaiye başladığı bir zaman dilimine hoş geldik... Hafta hafta açıklanan tatil kararlarının arka planında sancılı bekleyişler yarattığı zümreler arasında yer almanın tanımlayamadığım bir duygusal durumunu taşımanın gururu içerisindeyim. Pandemi gibi önceliğin hayatta kalma olduğu bir dünyada ve süreçte ne kadar ütöpik bir görevi üstlendiğime kanaat getirdim getireceğim derken dedim *"Tiçır aklını başına top! =)"* Tanımlayamadığım duygusal durumu ise şöyle izah edebilirim:

Bu süreçteki duygularım haftalık olarak farklı şekillere büründüler, ani ya da hızlı duygu geçişleri de yaşadığım anlar oldu, içinde olduğum yeni duygu kalıplarını tanımlamakta güçlük çekiyorum. Yani korku? Kaygı? Endişe? Öfke? Sevgi? Huzur? Güven? Daha önceki korku duygusu deneyimlerime hiç benzemiyor ya da öfke duygusu, güven algım yepyeni bir farkındalıkla yeniden şekilleniyor sanki... Geçmiş pişmanlığı ya da gelecek kaygısı garip bir anlam kazandı bir anda. Hayatta her zaman, her ne yaşanırsa yaşansın beni "Ne korkucan, korku senden korksun!" diye yetiştiren, yaşamın kollarına salan anne ve babamın dahi korktuğu ama ana-babalık vasfından dolayı bunu bir türlü kabullenemediği bir zaman diliminde insan olmak, evlat olmak, öğretmen olmak, görev yapmak... Mesleğimin önceliğinde ise otuz biri okul öncesi ve aralarında 4-5-6 yaş, on üçü ise ilkokul birinci sınıf olan, öğretmenlik hayatımın yaşam kaynağı olan öğrencilerimi dimdik ayakta tutmak ve onlarla birlikte yeniden ayağa kalkmak, bu yolda yürümeyi yeniden öğrenmek vardı. Nasıl mı?

Evlerimizden dışarı çıkmaya korktuğumuz günlerin birinde, böyle bir dünyaya bir sabah çocuk-insan olarak uyansaydım ilk düşündüğüm ya da korktuğum şey ne olurdu? diye düşünerek başladım işe. Saatlerce kafamda kurduğumu hatırlıyorum, empati kurmaya hali hazırda yatkın olmam da kalbimin bonuslarından biriydi bu süreçte. Fakat bu empatiyi kurarken kendi dönemimdeki çocukluğuma ait duyguları bu sürece dâhil etmemeye özen gösterdim. Kolay olmadı o duygulardan izole olmak. Çünkü iki dönemin koşulları arasında neredeyse Qingdao Haiwan Köprüsü* kadar uzak bir mesafe vardı. Sanırım böyle bir dönemde bir çocuk olsam daha yolun başında eve tıkdığım için öfkelenirdim, farkında olmadan sevinenler olmuş olabilir mi? Neden olmasın?

Bir insanın yaşamında uyanışı, farkındalık kazanması yıllarını, hatta ömrünü alabiliyor. Çocuğum, evdeyim, annem ve babamın da dünyası alt üst olmuş, belki kardeşlerim de var... Sorumluluk kat sayısı boyumun üstünde, benim idrak edemediğim bir yerlerde, haklı ya da suçlu arayabileceğim bir nedenim bile yok elimde... Bu yükün altından dünyaya sesleniyorum, neden ben diye? Belki evdeki insanlar kendi telaşlarından benim sessiz çılgınlıklarımı duymuyorlar! Önümde en sevdiğim oyuncaklarım (*hatta belki bir oyuncağım bile yok*) bazen renkli boyalar ve bolca tuvalet kâğıdı rulosu... Peki benim özümde bu dünyaya getirdiğim gerçek duygularımı bunlardan hangisi tam olarak yansıtır? Güven ve aidiyet duygumun hangi yönde gelişmesini bekliyorsunuz benden değerli büyüklerim? Ben 2020 yılına ait bir çocuğum!... Her ne kadar gelişmiş teknolojiyle bir süre, dört duvar arasında beni uyutmaya çalışsanız da özümde doğaya ait olan bir varlığım. Yürümek, koşmak, zıplamak, kaymak, oyun kurmak ve kendimi kendi türümdekilerle kurduğum duygusal bağlarla keşfetmek, üretmek, anlamak ve anlaşılmayı istemek, anlamlandırmak gibi evrensel kodları ben de taşıyorum! Küçük bir çocuk olarak konuşarak anlaşmayı öğreniyorum. Bunlara ek olarak bir de ikinci bir hedef dilde de konuşarak anlaşmayı öğrenmeye çalışıyorum.

Öğrencilerimle her gün ders bitiminde birbirimize veda etmeden önce söylediğimiz tekerlemede adı geçen uygulama sayesinde ulaşabileceğim daha önce aklımın köşesinden dahi geçmemişti.

Tekerlemede adı geçen uygulamanın adını bulana değmesin sakın Korona;

*Zoom zoom zoom
We're going to the Moon
If you want to take a trip
Climb aboard my rocketship
Zoom zoom zoom
We're going to the Moon
Five, four, three, two, one
Blast off!*



İşte bu uygulama 2020 yılında evde kalmak zorunda olan pek çok çocuğun içinde birden fazla pencere açarak, diğer arkadaşlarını ve öğretmenlerini gö-

rebileceği, onlarla konuşabileceği, bu süreçte diğer arkadaşlarının da aynı şekilde evlerinde olduğunu görebilmesine, seslerini duyabilmesine, ortak duygularda buluşabilmesine aracı oldu. Hep birlikte hem yuvalarımızı, hem emeklerimizi hem de hayatlarımızı bu pencerelere sığdırdık. Bir de bu uygulamayı edinenlerin ve derslerini düzenli takip edenlerin her gün kılıktan kılığa giren, *Helloooo (Helöö)*, *Goodmorning (Gudmorning)*! diye kulaklarını çınlatan, anlatmaya çalıştığı bir şeyi başarıyla yaptığında veya söylediği şeyi söylediğimde kahkahalarla *"Well Done (=) Vel Dan ((=)"* diye bağırarak, kamerasını açıp kapatarak saklambaç oynayan, harfleri, kelimeleri ve sayıları yazıldığı gibi okuyamayan, garip bir aksanla şarkılar söyleyen, sınıf öğretmenimizden isimlerini yeni yeni öğrendiğimiz cisimlerin, hayvanların, bitkilerin, yerlerin ve duygu durumlarının bu gezegende yaşayan başka insanlar tarafından bu şekilde söylendiğini bıkmadan usanmadan bize kabul ettirmeye çalışan ve hepimizin *"It's sunny, today."* cümlesine *"Güneşli mi demek istedin Tiçir?"* diye ona doğrusunu öğretmeye çalışıp, yardım ettiğimiz, biz öyle diyoruz da demek istediğimiz ve yol gösterdiğimiz, kendisinin Türk olduğunu bildiğimiz, hatta dilimizi bilmesine rağmen bizimle bu zamana kadar hiç kendi dilimizde konuşmamış olmasının sebebini hala anlayamadığımız (*kimi zaman dilimizi bilmediğini ya da sevmediğini düşündüğümüz*), kurduğu tek bir Türkçe cümlede şaşkınlık ve sevinçle karışık *"Ahaaa! Türkçe konuştu!"* diye havalara uçtuğumuz, şaşırdığında hepimizin gülmekten tuvaletini getiren bir yüz ifadesiyle *"Uhh! What did you say?"* diyen ve yaşamımda belki de 10 yıl sonra gerçekten ne demek istediğini idrak edeceğim fakat bana bir dua gibi öğrettiği, içinde bolca sevgi kelimesi geçen ve sevgi olan bu cümleleri bir nefeste söyletebilen bir öğretmenle karşılaşması kaçınılmaz bir gerçektir.

İşte içinde bolca sevgi saklayan o İngilizce tekerleme;

*I love my love,
But my love doesn't love me
As I love my love
Because my love
Loves me moreeeeeee*



Salgınla mücadele döneminde yaşayan ve aynı zamanda iyileştirilmiş koşullarda dünyaya gelen çocuklar teknoloji denilen nimetten rahatlıkla faydalanabiliyor. Fakat her çocuğun eşit koşullarda dünyaya gelmediği bir yerde bu

nimet ne kadar kurtarıcı bir unsur oluyor? Evdeki insanların teknoloji bilgisi kadar öğretmenlerine ulaşabiliyorlar. Onların sayesinde büyükanneler ve büyükbabalar da teknolojinin gereklerini ve dilini çözümlüyor. Peki tüm bunlar sınıf içinde yaptığım ufakık bir çalışmamda beni takdir eden, ellerimi sımsıkı tutan, sarılan ve panoyu yıldızlarla süsleyen öğretmenimin yerini doldurabiliyor mu? Ya arkadaşlarımla civıltıları, aramızda yaptığımız tatlı sohbetlerimiz, şakalaşmalar, kimi zaman dersten kaçmak için kimi zamansa gerçekten gelen tuvaletimiz, dersi kaynatmak için peş peşe sorduğumuz ama cevabını da adımız gibi bildiğimiz o komik sorular, ardında müthiş bir barışma faslı olan kırılp küsmeler... Hepsini çok özlemedik mi?

...

Hiçbir kanlı savaşa benzemez küçük bir insanın kendi bedeninde nefesiyle sınınanarak verdiği hayatta kalma mücadelesi. Bir tahayyül edin çocuk olmayı dört duvar arasında... Normal zamanda kimi zaman hayal gücünün sınırlarının çizgilerine bile erişemediğimiz bu güzel varlıkların, küçücük bedenlerinde mücadele ettikleri derin korkuları, kaygıları, kırgınlıkları, öfkeleri, yıkılan hayalleri, daha yeni tanıdıkları dünyalarının onlar için hiç de anlatılanlar kadar güven ve sevgi dolu olmadığını düşündürten bir gerçekle yüzleştiklerini bir düşünün. Sınıf ve okul ortamında geliştirmeye çalıştıkları problem çözme becerilerinin bu durumu düzeltmeye yetmediklerini hissetmeye başladıkları anları yüreğinizde hissedin. Ne kadar zor değil mi? İşte tam da bu düşünceyle mücadele ettiğim bir haftada imdadıma yetişen mükemmel bir çalışmada geçen bir hikayeye birinci sınıf öğrencilerimizin iç dünyalarına ufak bir yolculuğa çıktık sınıf öğretmenleriyle el ele vererek... Ana dilimizde yazılmış olan bu hikaye vasıtasıyla onların korkularına, kaygılarına, kriz anlarına, yılgınlıklarına ve yorgunluklarına küçük dokunuşlar yaptık. Kalpten Gelen Masalların* kimseye bir zararı dokunmaz dedik. Her birini kendine özel gün ve saatinde hem gönüllü hem de görüntülü olarak ziyaret ettik. Hem anladık hem de anlattık... Dört Mahalleli Bir Kasaba'da onları kaderleri ile baş başa bıraktık, önlerine engeller koyduk, zorluklar çıkardık, tam kaçacaklarken yakaladık, ama kimi zaman da bizler yakalandık! Kendi dillerince, güçleri yettiğince Evet amalara, Yapıcamlara, Keşkelere ve İyi ki Yaptımlara bir anlam vermeye, bir çözüm bulmaya, tüm bu tehlikeli karakterler arasında kendi benliklerini de koruyarak hedeflerine ulaşmaları konusundaki derin çabalarına tanıklık ettik. Bize hiç kapılarını aralamayanlar olmadı mı, oldu tabii... Erişemedik, ulaşamadık, köprüleri kuramadık, elimiz kolumuz bağlı kaldık, kanatlarımızı açıp o çocuğun dünyasına uçamadık... Dedik ki; SAĞLIK OLSUN! Hepimiz İNSANIZ. İnsanlık

da vazgeçemediğimiz bir alışkanlık... Bu alışkanlığa bir de öğretmenlik eklenince sabır hırkasını dokuz kat giyiyor insan, üç temel prensip ediniyor kendisine ister istemez. Bunlar;

- 1- "Bu dünyada benim başıma bu asla gelmez!" dememeyi,
- 2- Asla " ASLA! " dememeyi,
- 3- "Asla başaramazsın!" diyenleri dinlememeyi...

Ne güzel hatırlattı değil mi 0.85 attogramlık bir virüs hepimize bu evrende aslında bir çırak olduğumuzu. Kim olduğumuzu, nerede olduğumuzu, nereye doğru yol aldığımızı? Geçtiğimiz sıralardaki okuduklarımızın, uygulamalarımızın, sınavlarımızın, notlarımızın, o çok takıldığımız, söylemeye korktuğumuz, söyledikten sonra keşke dediğimiz cümlelerimizin, tecrübelerimizin bir anda sıfırlandığı bir noktada uyanmak! Eminim ki geçmişin öğrencileri, bugünün öğretmenleri olan arkadaşlarımızla oturduğumuz sıralarda yaşamlarımızda bir gün böyle bir sabaha uyanacağımız akıllarımızın ucundan bile geçmemiştir o yıllarda. Hepimiz ne umutlarla çıktık bu yola... Bu masalın insan yetiştiren kahramanları olarak, insan kaybetmeye ve insana kıyamayan yüreklerimizde kendi duygularımızla birlikte öğrencilerimizin, ailelerinin, meslektaşlarımızın, idarecilerimizin, kurucularımızın da duygularını sığdırdık kalplerimize.



Hiç aklınıza gelir miydi ya da hiç hayal ediniz var mıydı bilmem ama, ben hala inanmakta güçlük çektiğim bir anıyı kaleme alırken buluyorum kendimi satırlar arasında ve kendime defalarca sorduğum şu sorular dökülüyor satırlara; bir gün bu hayatta eşofmanla ya da pijamayla, kendi eviniz, odanız, yatağınız, koltuğunuz ya da sandalyenizde, elinizde kahveniz, çayınızla ya da mutfakta iş yaparken, temizlik yaparken, (şayet varsa) çocuğunuzu ayağınızda sallarken, korkudan ağlarken, ağlanacak halinize gülerken ya da ağlasam mı gülsem mi bilemedim derken yakalanıp yapacağınız bir öğretmenler toplantısı? Bir zümre toplantısı? Bir yönetim kurulu toplantısı? Bir bayramlaşma seremonisi? Bir veli toplantısı? Online kutlanan resmi bir bayramda 15 inç'lik bir ekranda açılan onlarca pencerede bir araya gelen insanlarla birlikte odanızda olduğunuz yerden -sesiniz kapalı olmasına rağmen- İstiklal Marşı

okumak? Her şeye rağmen o bayram günü için hazırlanmak? Ülkenin farklı illerinde, farklı okullarda görev yapan meslektaşlarınızla bir araya gelmek, tecrübelerinizi, fikirlerinizi paylaşmak? Seçtiğimiz mesleğin yanlış olduğuna karar verenlerimiz olmuş mudur acaba? Nereden de öğretmen oldum diyenlerimiz? -ya da tam aksine- Ya iyi ki de bir öğretmenim yoksa bu dünyanın kahır hiç çekilmezdi diyenlerimiz? Eğitimine eğitim, sertifikalarına bir yenisini daha hem de en çevrimiçi olanından ekleyenlerimiz? Tüm bu karmaşadan kafayı kaldırıp bu insanlar ne yapıyor ya hepimiz öleceğiz, ben mi kurtaracağım dünyayı diyenlerimiz? Yıllardır sesini duymadığınız, daha önce varlığından bile haberdar olmadığımız, haberini alıp da bir araya gelemediğimiz insanlarla dahi sanal alemde küçük pencereci odacıklarda bir araya gelerek toplumun nabzını tutmak? Hala insanlardan duyduğu *"Siz öğretmensiniz hanım kızım / bey oğlum, ne olacak bu memleketin hali?"* sorusu karşısında çaresizliğini gizleyemeyenlerimiz? Ağzıyla kuş tutsa yaranamayanlarımız olmuş mudur ki emeğinin hakkı ödenmez bir öğretmenin...

Her renkten, her tondan, her görüntüden insanı olduğu gibi kabul edip yetiştirmeye çalışan insanların da tabii tutulduğu bu hayat dersinde hiç tanışmadığım, adını şanını bilmediğim, kısa süreli görevlendirmelerle ya da eğitimlerle bir araya geldiğim, dönemsel ve proje bazlı birlikte görev yaptığım, farklı branşlarda benzer hedeflerle yola çıktığım, yılları paylaştığım, çalışmaktan keyif almaya çalıştığım, çalışmaktan gerçekten çok keyif aldığım, fikir ayrılıklarına düştüğüm ya da aynı fikri paylaştığım tüm meslektaşlarımla bu sürece tanıklık etmek, tecrübelerini paylaşmak, fikirlerini dinlemek ve fikirlerimi aktarabilmek, tüm bu fikir ve tecrübeleri bu güzel çalışmada bir araya getirmek, bir hayalin ötesinde, nefes almak kadar güzel ve değerli...

Yeni bir başlangıç... Yeni normale uyanacağımız günü bekliyoruz. O hep beklediğimiz ama bir türlü gelmek bilmeyen Godot'yu beklemek kadar anlamsızlaşsa da bazı şeylerin eski haline dönmesini beklemek, yine de bir umutla bekliyoruz daha güzel günlerin gelmesini dileyerek. En büyük duamız kime ve neye göre normal olan yeni normalde sağlıklıyla bir araya gelebilmek.





İbrahim Yıldırım

Sınıf Öğretmeni (İlkokul)

Tokat



1979 yılında Tokat'ta doğdum. İlkokul ve ortaokulu köyde okudum. Cumhuriyet Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Matematik Bölümü ve Gazi Osman Paşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği mezunuyum. 2007 yılında birleştirilmiş sınıflı köy okulunda tek öğretmen olarak göreve başladım. Bu köy okulunda "Matematik Oyun Parkı " ve "Köyler Hayat Bulsun " projelerimle 2013 yılında "Eğitim ve Öğretimde Yenilikçilik" ödüllerini aldım. Yine aynı yıl Eğitim Yönetimi Teftiş ve Planlaması alanında yüksek lisansımı tamamladım. 2015 yılında okul müdürlüğü görevine başladım ve 2017 yılında istifa ettim. 2017 yılından itibaren Tokat'ın Yeşilyurt İlçesi Şehit Şemsettin Bey İlkokulunda sınıf öğretmeni olarak çalışmaktayım. Evli ve iki çocuk babasıyım.

Tokat'ın dört bin nüfuslu bir ilçesinde, eğitim ve öğretimin taşınmalı sistem ile yürütüldüğü bir okulda öğretmenim. Nüfus az ve dağınık olduğu için taşınmalı eğitim kapsamında gününbirlik taşıma ile eğitime devam ediyoruz. Yani okulumu bir köy okulu gibi düşünebilirsiniz. Bir dağın eteklerinde, söğüt ağaçlarının karşısında, çoğu zaman hayvanlara komşu, tek katlı uzunca bir okul. Ana sınıfından dördüncü sınıfa kadar her şubeden bir sınıfımız var. Okulumuz 86 öğrenci, 5 öğretmen ve 1 temizlik personeli ile oldukça küçük bir aileye sahip. Öğrenciler gibi biz öğretmenler de taşınmalı sistemle okula gidiyoruz. Okulumuz merkezden uzak olduğu için, bu durumu çözmek amacıyla, öğretmen arkadaşlar ile ortak bir araba aldık. Çalıştığım okuldan iki diğer okullardan da iki olmak üzere toplam dört öğretmen arkadaş ile beraber ortak aldığımız arabamızla günlük 60 km yolu gidip geliyoruz.

Ben bu sene birinci sınıf öğretmeniyim. Bu yıl ilk defa, 72 aylık çocuklar birinci sınıfa kayıt oldular. Biri özel eğitim gereksinimi olan, beşi anasınıfı eğitimi almamış toplam 11 öğrencim ile yeni döneme başladık. Bu eğitim öğretim yılına başlarken nihai amacım, öğrencilerimin 4 yıl boyunca düşünme becerilerini geliştirecekleri bir sistem kurmaktı. Bu amaçla bireysel olarak öğretim stratejilerimi biraz farklılaştırdım. İşe önce sınıf düzenimizi değiştirerek başladım. Sıraların yanına bir halı ve öğrenci sayısı kadar minderler koyduk. Böylelikle çocuklar nerede isterlerse o şekilde katılıyorlar derse. Aşağıdaki fotoğraflar bizim sınıfımızdan.



İlk etapta öğrencilerim birinci dönemin sonuna kadar büyük bir hevesle okuma-yazmayı öğrenip, temel matematik becerilerini kazandılar. Benim de bu yıl için planım, okuma-yazma ve temel matematik bilgilerini bir araç olarak

kullanıp öğrencilerimin düşünme becerilerini geliştirmekti. Çünkü öğretimi 'düşünme' üzerine inşa etmenin, geleceğin özlenen, ihtiyaç duyulan topluluğunu yetiştirmeye katkı sağlayacağını düşünüyorum.

İkinci dönemin başlarında öğrencilerim artık okuma yazma öğrendikleri için hızla, farklı düşünme becerilerini geliştirebilecekleri içerikler geliştirmeye başladım. Ben bunlarla uğraşırken, televizyonda Çin'in bir kentinde virüs salgını başladığı haberleri gelmeye başladı. Tüm dünyaya yayılacak endişesi hakim durumdaydı. Öğretmen arkadaşlarla okula gidiş-gelişlerdeki sohbetlerimiz genelde öğrenciler, okulda karşılaşılan sorunlar ve bunların olası çözüm yolları üzerine kurulu olur. Virüs haberlerinden sonra arabada hapsi, grip olan ya da öksüren olursa 'Korona mı oldun?' sorusuyla o arkadaşla takılmaya başladık. İşin ciddi bir hal alacağı hiç aklımıza gelmedi açıkçası. Televizyondan haberleri dinleyip şaşkınlık içinde olan bitenleri takip ediyorduk ama virüsün ülkemize geleceğini hiç düşünmedik. Gelirse ne yapacağımızı da bilmiyorduk. Ancak bir yerlerden başlamak gerekiyordu.

Temizlik ile bu sürece başlamaya karar verdim. İŞKUR'un desteğine rağmen okulumuzda bulunan temizlik görevlisi ihtiyacımızı karşılamaya yetmiyordu. Bu yüzden ilk aklıma gelen, öğrencilerimi ve velilerimi 'virüsle mücadelede temizliğin önemi' noktasında bilinçlendirmekti. Ancak okul-veli işbirliği sağlanarak salgınla mücadele edilebilirdi. İlk vaka haberi gelmeden, veliler ile irtibata geçip, sınıfı dezenfekte etme kararı aldık. 13 Mart günü için sözleştik: Velilerim ile birlikte okulu temizleyecektik.

Çarşamba günü bir de uyandık ki ülkemizde ilk vaka görülmüş ve bu sebeple okullar 13 Mart günü itibari ile bir hafta tatil edilmişti. Sonrası için de online eğitim fikirlerini duyuyorduk. Bu duruma rağmen 5 velim okula geldi. Birlikte, sınıfı köşe bucak temizleyip çamaşır suyu ile dezenfekte ettik. Sonra birden okullar tatile girdi. Tatil olmuştu ama okulumuzun öğretmenleri, öğrencileri, velileri, idarecileri; yani hiçbirimiz hiçbir şey bilmiyorduk henüz. Bu virüs salgını ne olacak, bizler ne yapacağız? Duyduklarımıza göre sanki herkes bir baskası için ölüm riski taşıyordu. Bu inanılmaz durumun gerçekten de öyle olduğunu kısa zamanda anladık. Sevdiklerimizi korumak adına hayatımızda yeni bir dönem başlıyordu. Kafamızda türlü düşünceler ve deli sorularla evlerimizin yolunu tuttuk.

WhatsApp üzerinden gelen MEB bilgilendirmeleri, uyulması gereken kurallar derken, öğretmen olarak ne yapacağımız konusunda şaşkınlıktım. Bu süreçte kimseden yardım alamadım. Pandemi süreci uzayacak gibi duruyordu. EBA TV ve EBA eğitim portalı da gündeme gelmişti. EBA'nın ilkokullar için bir altya-

pısı olduğunu bilmiyordum. O yüzden tatil sürecinde biraz EBA'yı araştırdım. Öğrenciler bu sistemi kullanabilirdi ama internete erişmek sorun olacaktı. Sonrasında EBA TV'nin açılacağını haber aldık. Önce kendi televizyonuma EBA TV'yi kurdum. Ardından sınıftaki velilerle *WhatsApp* grubu kurdum. Sınıfta sadece bir velimin akıllı telefonu yoktu. Öte yandan 10 velinin akıllı telefonu olsa da köy içindeki internet bağlantısında sıkıntılar vardı. Bu yüzden *WhatsApp*'a yazdıklarımı bütün veliler göremiyordu. Gruptan, EBA TV'nin nasıl kurulacağını görselleri ile paylaştım. Velilerimin yarısı televizyonda kanal ayarını yapamadılar. Onlara kanal ayarlaması yapması için bir televizyon tamircisi yönlendirdim. Böylelikle öğrencilerimin evlerindeki televizyon kurulumlarını bir şekilde tamamladık. Daha sonra velilerimden EBA uygulamasını telefonlarına indirmelerini istedim ve 8 veli telefonuna uygulamayı indirdi. Uygulamadaki şifre alma problemleri, uygulamanın nasıl kullanılacağına dair sıkıntıları velilerle tek tek telefon üzerinden çözmeye çalışırken EBA TV yayına başladı. Ben de *WhatsApp* grubundan, işlenen konuları destekleyici etkinlikler göndermeye başladım. Etkinlikleri, çocukların yaratıcılıklarını ve düşüncelerini destekleyecek şekilde seçtim. Bu sefer, daha önce böyle bir tecrübeleri olmadığı için ödevleri velilerim yapmaya başladı. Baktım ki hep onlar ön planda ve bu durum benim amacına uygun çalışmalar yapmama engel oluyor, farklı stratejiler denemeye karar verdim. Çünkü ısrarla çabalamama rağmen veliler EBA TV'yi tam olarak kullanamıyor, öğrencilerin öğrenmelerine destek olma sorumluluğunu alamıyorlardı. Sanırım bu durum, velilerin okulların açılacağına dair umutlarını taptaze tutmalarından kaynaklanıyordu. Üstüne bir de velilerimden birinin öğrencimi alarak yaylaya çıkması ve onlarla irtibatımın tamamen kesilmesi üzerine, 11 kişilik sınıfımı kontrol edememeye başladım.

Tüm bu olumsuzluklara rağmen, eğitim faaliyetlerinin daha fazla kontrolden çıkmasının önüne geçmek için, *Zoom* uygulaması üzerinden derslere başladım. Derslerime 10 öğrenci katılıyordu, yayladaki öğrencime de okullar kapanana kadar yanına gidip ders vermeye devam ettim. Diğer öğrencilerimi de düzenli bir şekilde her 15 günde bir sosyal mesafeyi koruyarak ziyaret ettim; hikaye kitapları, alıştırma kağıtları götürdüm. Ülkemizdeki durumları ve evden de okuldaki gibi çalışmamız gerektiğini anlattım, hatırlattım. Hep hediyelerimle beraber gittim. Onlar da en güzel kıyafetleri ile sabahtan erkenden kalkıp beni beklemeye başladılar. Öğrencilerimin beni görmesi, yüz yüze çalışmamız onları uzaktan eğitime motive etti. Bir öğrencimin telefonu yoktu. Çok iyi niyetli bir arkadaşımın vasıtası ile öğrencimi akıllı telefon ile buluşturduk. O da artık *Zoom* derslerinde, kahkahaları ile sınıfımızı şenlendiriyor. O öğrencinin mutluluğu, dünyanın parasına değişilmez.



Bir başka güzel gelişme de köyünde internet olmayan öğrencimle ilgili yaşandı. Twitter üzerinden bir telefon operatörüne bir tweet attım ve yaptığım paylaşım ile çok şükür köy internet kapsama alanına alındı. Böylece onlar da sonunda internete kavuştular.



Bu süreçte, öğretmen olarak ne kadar eksik olduğumuzu anladım. Eğitimde teknolojiyi etkili kullanma, veli iletişimi, veli eğitimi ve acil durumlarda kriz yönetimi gibi türlü senaryolara ne kadar uzak olduğumuzu gördüm. Öğretmenler olarak kendi okulumuz içerisinde, yani 5 kişilik bu küçücük grupta bile, doğru ve etkili iletişim kuramadık. Okul idarecileri, görevlerini, emir ve yasakları ya da bilgilendirme notlarını iletmek olarak gördüler. Açıkçası işini en iyi yapan Milli Eğitim Bakanlığı oldu.

Her ne kadar veliyi öğretim ortamına çekmek bu süreçteki en zor şeylerden biri olsa da, bütün bunlar bana veli iş birliğinin ne kadar önemli olduğunu tekrar hatırlattı. Velilerin bize güvenmesini bekliyormuşuz da biz velilere güvenemiyormuşuz. Kendi halime üzüldüm. Velilere güvenilse ve süreçte doğru yönlendirilirse neler yapabileceklerini gördüm. Çocuklarıyla oynadılar, beraber kitap okudular, etkinlikler yaptılar, daha neler neler. Bundan sonra tüm veli toplantılarını Zoom üzerinden yapacağım. Böylesinin daha keyifli ve işler olduğunu düşünüyorum.

Ayrıca fırsat eşitliği konusunda da çokça düşündüm ve tereddüte düştüm. İnternete ulaşımı, evinde teknolojik donanım ve araçlara sahip olan öğrenci ile olmayan öğrenci bir olur mu, gibi sorular aklıma geldi. Diğer öğretmen arkadaşlarla bazı konularda fikir ayrılığımız da oldu. Örneğin, bence istendikten sonra öğrenciler arasında fırsat eşitliği sağlanabilir. Öğretmenin, "öğretici-bilen" olduğu bir sistemde fırsat eşitliği zaten olmaz. Öğretmenler, "öğrencilerle birlikte öğrenen" olduğu anda, sizin zaten çok bir şey yapmanıza gerek yok. Müzakereyi yönlendiren olmanız yeterli. İşte o zaman öğrenci, dijitalde de 15 günde bir yapılan ev ziyaretinde de öğrenir. Verdiğiniz çalışmanın kalitesine bağlı her şey. Öğrencinin düşünmesini sağlayacağınız bir etkinlikte, öğrenci öğreneceğini öğrenir. Evet ya da hayır cevabını alacağınız sorularla öğrenci zaten bir şey öğrenmez. Sadece, öğretmenlerin öğretim yöntemlerini değiştirmesi gerekir.

Bu yıl, sınıfımdaki süreçleri daha ilk günden itibaren öğrencilerin düşünme becerilerini geliştirmek üzerine kurduğumdan, yani bilgiyi sunan olmayıp öğrencilerin grup çalışması yapmalarına, fikirlerini arkadaşları ile paylaşmalarına vefikirlerine önem verdiğimden pandemi döneminde hiç zorlanmadım. Okul planlarımın dışında "koronavirüs" planlarımı oluşturdum. Kavram haritalarıyla da sonuca ulaştım. Kazanım ya da ders bazlı değil, sınıfı bir bütün olarak görüp, doğru yönergeler ile yönlendirerek süreci tamamlama fırsatım oldu. Artık öğretmenlerin, klasik öğretim yöntemlerinin dışına çıkmaları gerekiyor. Sadece öğretmenin aktif olduğu bu sistem, bu çağda işlemiyor. Bilgi

bir “tık” ötede. Asıl önemli olan bilgiyi vermek değil, öğrenciyi o bilgiye düşündürerek ulaştırmak. Belki bir dağın başında az bir toprakla, küçük bir ağaç parçasıyla ya da internet üzerinden bir deneyle... Öğrencisini tanıyan ve onun imkanlarını bilen öğretmen, bir şekilde süreci çok iyi kullanır. İlkokul müfredatı aslında hep aynı konular üzerine kuruludur. O yüzden kazanımların tümünün bütün öğrenciler tarafından aynı anda öğrenilmesi zaten beklenmez. 4 yıl boyunca bir şekilde öğrenci o kazanımlara ulaşır. Öğretmen arkadaşlar, “imkanı olan öğrenci öne çıkacak, diğerleri geride kalacak” endişesiyle süreçte kendilerini geriye çekerek bu şekilde fırsat eşitliği sağladıklarını düşündüler. Peki, imkanı olmayan öğrencinin günahı ne olacak? Vicdanen o öğrencilere haksızlık olmadı mı? Öğretmenler İmkanı olmayan öğrencilerin etkinliklerini farklı tasarlayıp, kendileri biraz daha çok çalışmayı göze alsalar olmaz mıydı? Bal gibi de olurdu.

Öğrencilere kitap okutularak bile bu süreçte çok şey kazandırılabilirdi. Ben bu süreçte Zoom, EBA, WhatsApp, fotokopi, resimler, kitaplar kullanarak herkesin imkanı ölçüsünde elimden geleni yaptım. Hatta Zoom uygulaması üzerinden 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlaması bile yaptık sınıfça. Öğretmen arkadaşlarımı da davet ettim. Şiirler okundu, yumurta yarışı yapıldı, çuval yarışı yapıldı. Bence eğlenceliydi. Çok da güzel oldu. Değerimizi uzaktanda da olsa yaşadık, yaşattık. Yine il geneli yapılan 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramıresim yarışmasına katılan öğrencilerime hediyeleri Tokat Valiliğince gönderildi.

Ancak ne yazık ki bazı öğretmen arkadaşlarımız, Zoom uygulamasına hakim olmadıkları için kötüye kullanımdan şüphelendiler, bazıları da bu uygulamaları öğrenme konusunda çaba göstermekten kaçındılar.

En çok üzüldüğüm nokta ise okul idaresinin uygulamaları oldu. WhatsApp grupları kuruldu; emirler, yasaklar ve yapılması gerekli her şey üst yazılarla son derece sistemli bir şekilde gönderildi. Yapılan her çalışma ile ilgili resimler istendi. Ancak, hiçbir şekilde süreç boyunca bir toplantı yapılmadı. Arkadaşlar, bu sürecin en büyük ayağının öğretmenler olduğunu lütfen unutmayalım! Öğretmenlerin fikirleri sorulmadan, onları karar alımına katmadan verilen ve uygulanması beklenen görevlerin, il merkezlerinden farklı ve dezavantajlı şartlarda bulunan okulları ve öğretmenleri zor durumda bıraktığının anlaşılması gerekir. Zira biz öğretmenler, sahada çalışanlar olarak, hiçbir öğrencimizin bu sürecin dışında kalmaması için fikirler üretmeye ve bunları hayata geçirmeye devam ediyoruz. Bu açıdan merkezi ve idari birimlerin, her zaman ama özellikle içinde bulunduğumuz pandemi dönemi gibi acil ve kriz durumlarında da,

öğretmenlere güvenmelerini, onları ve içinde bulundukları şartları anlamalarını bekliyoruz.

Veli toplantılarında gördüm ki uzaktan eğitim, birçok öğrencide olumlu değişimler yarattı. Örneğin, canlı uygulamalar sırasında kendilerini daha iyi ifade edenler oldu. Hatta hep uzaktan eğitim olmasını isteyen birçok velimiz var. Hiç bir öğrencim geriye gitmedi. Süreç hepsine çok şeyler kattı. Biraz uzak kaldık, hepsi o kadar. Sürecin çok güzel yanları oldu. Ben çok keyif aldım. Hatta bakanlık fırsat verirse haftanın 1 ya da 2 günü uzaktan eğitim yapmayı çok isterim. Öğrenci kendi haline bırakıldığında kendini daha iyi ifade ediyor. Sınıflar dört duvar olmaktan çıkıyor, bir dünya oluyor bence. Öğretmenler olarak, düşünme becerileri, veliler ile işbirliği, teknoloji kullanımı ile ilgili eğitimlere ihtiyacımız var. Diğer herkesin de (okul idaresi, veli , öğretmen) kendince iyi bir ders çıkarması gerekiyor.

Umarım her şey güzel olur. Milli Eğitim Bakanına, Sağlık Bakanına bu süreci çok iyi yönelttikleri için çok teşekkür ederiz.

Sağlıkla Kalın..



Hatice Gözde Uysal

Matematik Öğretmeni (Ortaokul)

Mersin



Ben Hatice Gözde Uysal; 1983 yılında Akdeniz'in incisi güzeller güzeli, sıcakıyla meşhur Mersin'de yine çok sıcak bir yaz günü dünyaya geldim. 3 Ocak İlkokulu ve Yusuf Kalkavan Anadolu Lisesi'nde üniversite öncesi eğitimlerimi yine Mersin'de tamamladım. İlköğretim Matematik Öğretmenliği okumak için İstanbul'a gittim. Öğrenciyken TEGV'in yaz kampında gönüllü eğitimlik yaptım. Marmara Üniversitesi'nden mezun olduktan sonra İstanbul Mimar Sinan İşitme Engelliler Okulu'nda bir dönem ücretli öğretmenlik yaptım. Daha sonra 2017 Şubat ayında Batman'a atandım, 3,5 yıl burada görev yapıp bir yandan da TEGV'de çalıştım. Daha sonra çok sevdiğim İstanbul'a geri döndüm ve 6 yıl burada farklı okullarda çalıştım. İstanbul'da öğretmenlik yaparken öncelikle Türk İşaret Dili kursunu tamamladım ve İstanbul Engelliler Merkezi'nde İşitme Engellilere ÖMSS hazırlık kursunda (KPSS'nin Engelliler için olanı) Matematik dersleri verdim. Sonrasında ALOHA MENAR kurumundan Mental Aritmetik Eğitimi alarak bir dershanede okul öncesi grubuna Mental Arimetik dersi verdim. İstanbul'daki son yıllarımda ise İstanbul Aydın Üniversitesi'nde Uygulamalı İngilizce Çevirmenlik okurken Erasmus öğrenci değişim programıyla Polonya'da 5 ay kaldım. Şimdilerde çok sevdiğim İstanbul burnumda tüterken Mersin'de öğretmenlik yapıyorum.

Üniversitede okurken latin danslarına merak salsam da Batman'da tanıştığım tangoyla kendini geliştirmeye devam ediyorum. Bunun yanı sıra sinema vazgeçilmezim, seyahat etmeye ve farklı eğitim öğretim tekniklerine ilgi duyuyorum. 2014 yılından bu yana da şimdiki adıyla Öğretmen Ağı'nda yer almaktan mutluluk duyuyorum. "6. Sınıf Öğrencilerinin Eleştirel Düşünme Beceri Düzeyleri İle Kesirlerle Yapılan İşlemlerin Sonucunu Tahmin Edebilme Başarısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" ile "Matematik ve Dans" adında iki bildiri yayınladım. Mersin Üniversitesi Eğitim Programları ve Öğretim yüksek lisans programında matematiksel modelleme üzerinde tez aşamasındayken salgın döneminde uygulamalarımı gerçekleştiremedim. Bunlara ek olarak EKİP (Eğitimde Kalite ve İşbirliği Platformu)'te matematik alında içerik üretiyorum.



Okulum

Ben Mersin'in sanayi bölgesinde küçücük bir mahalleye özel kurulmuş gibi görünen ilkokul ve ortaokul seviyelerinin aynı binada hizmet verdiği tek müdürlü bir okulda çalışıyorum. Okula gelirken koca koca siloların arasından geçiyor ve kendime yabancılaşıyordum. "Ne işim var benim burada?" diye kendi kendime soruyordum. Sonra okul yoluna sapınca portakal bahçeleri arasından görünen kocaman bahçeli okulum beni kendine çağırıyordu. Bu okulda 4. yılımdı. Öğrencilerim 1990'larda Adıyaman ve Urfa'dan göçüp gelen ve ar-

tık kendilerini oranın yerlisi sayan ailelerin çocuklarıydı. Son yıllarda bunların yanına Suriyeli mülteciler de eklenmişti. Çoğunluğunun tek derdi vardı; bir an önce hayata atılıp para kazanabilmek. Zaten bu düşüncede olanların bir kısmı mevsimlik tarım işçisi bir kısmı da sanayide ya da tekstil sektöründe çalışıyordu. 5. sınıftan 8. sınıfa doğru sınıf mevcutlarımız azalıyordu. Bunun yanında diğer sınıflarda da öğrenci sayımız hiç sabit kalmıyordu. Zaman zaman artan, zaman zaman azalan öğrenci mevcudu ile verimli ders işlemek çok da mümkün görünmüyordu. Amacım onlara okulu sevdirmek, devamlılıklarını sağlayabilmektir. Bunun için de farklı farklı yöntemler kullanıyordum. Biryandan da diğer okullardaki öğrencilerle aradaki uçurumun ne kadar büyük olduğunu düşünüp üzülüyordum. Ama bu onların başarılı olmasına engel değildi, yeter ki heves etsinler ve heveslerini kursaklarında bırakmayan öğretmenleri olsun.

21 Ocak 2020 Tayland Günleri

Okuldan bir arkadaşım ile sürekli seyahat planları yapıyorduk. En sonunda planlarımızdan birini uygulamaya geçirmek istemiş ve rotamızı belirlemiştik. Biletlerimizi iki ay öncesinden almış heyecanla yola çıkacağımız günü bekliyorduk. Sayılı gün çabuk geçermiş sözünü doğrularcasına zaman su gibi akıp geçti. Artık tatile çıkma zamanı gelmişti. Okullar kapandı, hazırlıklarımızı tamamladık ve 21 Ocak günü Mersin'den, önce Adana'ya sonra da İstanbul'a doğru yola koyulduk. Yolumuz çok uzundu. Tayland'a gidiyorduk. İstanbul'da tatili geçireceğimiz ekiple buluştuk ve saatler süren yolculuğun sonunda Bangok'a indik. Günler günleri, şehirler şehirleri kovalıyordu. Biryandan oraların zaman dilimine alışmaya çalışırken bir yandan da arkadaşlarımızla kaynaşmış, planlar yapmaya başlamıştık. Tam tatilin tadını çıkarmaya başlamıştık ki Türkiye'deki arkadaşlarımızdan akıl almaz mesajlar almaya başladık. Çok büyük bir salgın çıkmış, Çin'de başlamış yakın zamanda da tüm Dünya'yı sarması bekleniyormuş. Bir an önce dönmeliymişiz, tehlike altındaymışız. Geç kalırsak Türkiye'ye bile alınmayabilirmişiz. Yurt dışından gelenler karantina altına alınıyormuş...

Etrafımızda bir takım insanların maske taktığını gözlemlemiştik. Tur rehberimiz de durumu bize başka türlü anlatmıştı. Burada insanların grip olduklarında, başkalarına bulaştırmamak için maske taktıklarını, hatta Japonya ve Singapur gibi ülkelerde hasta olan biri hastalığını başkasına bulaştırır ve bu esnada maskesiz olduğu tespit edilirse bunun bir suç olduğunu ve sonunda

da ceza aldığını söylemişti. Etrafta maske takan çok az insan gördüğümüz için mantıklı gelmişti. Çünkü gideceğimiz ülkeleri araştırırken özellikle Singapur'da bizim için suç bile sayılmayan şeylerin çok ağır cezalarının olduğunu daha önceden duymuştuk.

Arkadaşım gelen haberler üzerine çok paniklemişti. Bense haberlerin gerçekliğine, hele ki bir yarasa yüzünden bu kadar büyük bir olayın ortaya çıkabileceğine inanamıyordum. Bazı haberler de bunun bir biyolojik savaş olduğunu, amacın güçlü devletleri ortadan kaldırmak olduğunu söylüyorlardı ki bu bana daha mantıklı geliyordu. Böyle düşününce de tehlikede olabileceğimiz olasılığı yok oluyordu. Tatilimize biraz tedirgin olsak da devam etmeye karar vermiştik. Zaten geleli beş gün olmuştu ve önümüzde üç gün daha vardı. Maskenin çok koruyucu olmadığı haberi de bir şekilde kulağımıza kadar gelmişti. Yanımızda çocuklu bir aile de vardı. Tedirgin oldukları için çocuklarına maske aldılar. O zamanlar virüsün yaşlıları daha çok etkilediği, çocuklar üzerinde çok fazla öldürücü olmadığı haberleri yayılmamıştı.

26-27- 28 Ocak 2020 Dönüş

Eve dönme vaktiydi. Böyle güzel bir tatilin ardından dönmesi zor olacaktı. Her zaman tatil dönüşleri hüzünlü gelirdi ama bu sefer duygular arasında endişe ve korku da vardı. Salgın haberleri artmaya başlamıştı ve en tehlikeli yerler havaalanlarıydı. Bizimse uçuşumuz Dubai aktarmalıydı. 5 saat sonra ise diğer uçağımız kalkacak ve İstanbul'a dönecektik ve sonrasında yine Adana. İstanbul havaalanında da uçuşlar arasında dört saat beklememiz gerekiyordu. Dubai'den gelen uçak rötar yapar da biletimiz yanar diye düşündüğümüzden tüm ekip farklı yerlere gidiyor olsak da memlekete giden uçuşları geç saate almıştık. Bu seferki tedbir sağlığınıza mal olabilirdi. Ya da belki ülkemize bile giremeyecektik.

Kafamızda dönüp duran varsayımlarla önce Singapur'da bir akşam geçirdik, orada önlemler tamdı, termal kameralardan geçerek havaalanına giriş yapabiliyorduk. Şüpheli olanları geçirmiyorlardı. İlk defa orada işin ciddiyetini anladım. Sonrasında Dubai'ye geçtik orada da ateşimizi ölçmüşlerdi. Fakat İstanbul Sabiha Gökçen'e indiğimizde herhangi bir kontrolden geçmemiştik. Karantina altına alınmayı beklerken herhangi bir önlem bile alınmadığını görmüştük. Ama dışarıdan gelen bazı insanlarda maske vardı. Adana havalimanında da durum aynıydı hiçbir önlem yoktu. Hatta bavulları alacağımız yer bozuk olduğu için tüm uçakların bavulları aynı yerden geliyordu ve insanların



hepsi üst üste bavul alma telaşındaydı. Mesafeyi korumak imkânsızdı. Bir an önce eve varmak istiyordum. Yolculuk uzadıkça uzuyordu, yollar tükenmek bilmiyordu. Ailem beni Mersin'de karşılamıştı ve ben bulaştırma olasılığım-dan habersiz o geceyi onlarla birlikte geçirmiştım. Neyse ki herhangi bir so-run olmamıştı. Sonrasında evime geçip okulların açılmasını beklemeye baş-lamıştım.

2 Şubat 2020 Ziller Kimin İçin Çalıyor?

Okullar açılmıştı. Öğrencilerimize kavuşmuştuk ama bu sefer öğrenciler se-vinçli değil kaygılıydılar. Haberleri televizyondan takip edip salgın hakkında yorumlar yapıyorlardı. Bense onları sakinleştirmekten sorumluydum. “Mas-kelerinizi takıp mesafenizi koruyun, ellerinizi yıkayın, dışarıya çok fazla çık-mayın ve toplu taşımayı mecbur olmadıkça kullanmayın”, gibi cümleler kur-maya başlamıştım. Öğretmenler odasında durumlar farklıydı. Öğretmenler öğrenciler kadar kaygılı görünmüyorlardı. Okulun ilk günlerinde durumun ciddiyetinden bihaber öğretmenler buna sanırım ben de dahilim. Bizimle ta-tilimiz hakkında konuşmaktan, bize yakın durmaktan çekinmiyorlardı. Sonra pandemi haberleri artıkça, tehlikenin çok yakında Türkiye'yi de etkileyeceği anlaşıldıkça insanlarda bir tedirginlik başlamıştı. En son Erzurum'da vakala-rın görüldüğü ve oradan Mersin'e gelen insanlar olduğu da öğrenilince her-kes iyiden iyiye paniklemeye başlamıştı. Herkesin yanında kolonya şişeleri, dezenfektanlar görülürken bir yandan da sürekli sıcak içecekler içtiğini gözlemliyorduk. İnsanlar bu haberlerin etkisiyle bizden uzak durmaya baş-lamışlardı. Yapılan okul toplantısında bizim durumumuza esprili bir şekilde değinilmişti. Öğretmenlerden bir tanesi “yurt dışından geldiğinizi söyleseniz size 15 gün izin verebilirler”, demişti, “en azından test yaptırsanız diyerek en-

dışesini” dile getirmişti. O dönemde Mersin’e test ünitesi daha gelmemişti ve şüpheli durumlarda ilgili kişiler Adana’ya gönderiliyordu. Oysa ki kış dönemi olma sebebiyle herkeste ufak tefek soğuk algınlıkları baş gösterirken biz de en ufak bir belirti yoktu. İnsanlardan uzak durup sabırla 14 günün geçmesini beklemiştik. Sağlıklı bir şekilde süreci atlattığımızda herkesin içi rahatlamıştı.

12 Mart 2020 Sarsıcı Haber

Bugün yüksek lisans tezim için boş günümü fırsat bilip araştırmama başlama kararı almıştım. Seçtiğim bir lisede uygulamalarımı yapıp akşamında da arkadaşlarımla buluşmak üzere sözleşmiştik. Uzun zamandır bir araya gelemediğim arkadaşlarımla pandemi/salgın sebebiyle uzunca bir süre tekrar görüşemeyeceğimden habersizdim. Bir arkadaşımızın evinde toplanıp sohbet ederken bir yandan da haberleri, pandemi/salgın gündemini takip ediyorduk ki o haberle sarsıldık. Habere göre ertesi gün okullara gidecek, 16 Mart pazartesiinden itibaren de iki haftalık bir tatile başlayacaktık. Yurt dışında olanları takip ediyorduk, okulların kapatıldığı ülkeler olduğundan haberdardık ve ortada Mart ara dönem tatilinin erkene çekileceğine dair söylentiler geziniyordu. Fakat yine de bu haber bizi sarsmıştı. Durum giderek ciddileşiyordu. Ben okulların açılacağını düşündüğümünden Cuma günü okula gittiğimde yanıma herhangi bir kitabımı almadan dönüş saatinde çocuklara iyi tatiller dileyerek okuldan ayrılmıştım. Açıkçası okulda uzunca bir tatili öngören kimse de yoktu. Tatilden önce de hafta sonları okulumuz dezenfekte ediliyordu, tatil esnasında da bu durum devam etmişti. Okul *WhatsApp* grubuna gelen mesajlardan durumu takip edebiliyorduk. İki haftalık tatil sona ererken bakanın açıklamasıyla okulların açılmayacağını, eğitime evlerden devam edileceği haberini almıştık. Evlerde olan biteni beklemeye başlamıştık. Okulların kapanacağını öğrendiğimiz ertesi günü olan Cuma günü okullara gidip EBA’nın internet üzerinden ve televizyonlardan konu anlatımları yapacağını ve eğitimin bu şekilde devam ettirileceğini öğrenmiş, çocuklara da gerekli duyuruyu yapmıştık. Ama bunlar yeterli olacak mıydı, süreç uzarsa öğrenciler hakkında nasıl bilgi sahibi olacaktık? Yapacağımız telefon görüşmeleri yeterli olacak mıydı? Peki ya sekizinci sınıf öğrencilerim? Onlar sınava hazırlanıyordu ve arkalarında bir destek olmadan bütün umutlarını yitirip çalışmaktan vazgeçip bir kenara çekilirler miydi?

Peki bu arada ben ne yapacaktım? Evde mi kalmalıydım yoksa ailemin yanına mı gitmeliydim? Yoğun bir çalışma ortamından çıktıktan sonra tatil dönemi yani okulların kapatıldığı iki hafta bana dinlenmek için bir fırsat gibi gelmişti

ve bu süreyi evimde geçirmiştim. Her gün ailemle telefonda görüşüyordum. Şimdiye kadar hiç evde durmayı sevmeyen babamın bu kadar gün evde durması bile bir mucizeydi. Annemse babamı evde tutmakta zorlandığından bahsediyordu, aynı zamanda alışveriş yapmak da onlar için tehlikeli bir hal almıştı. Kısaca bana ihtiyaçları vardı. Gidip birkaç defa alışverişlerini yaptım, maskem tükenmişti ve etrafta maske de satılmıyordu hızlıca alışverişini yapıp ailemin evine gittim ve onlarda kalmaya karar verdim. Sokağa çıkma yasağı başlarsa hiç göremeyebilirdim. Sonrasında 65 yaş üstüne sokağa çıkma yasağı getirildi, maskesiz marketlere girişlerin yasaklandığı duyuruldu. Bu süreçte 65 yaş üstü bireylerin üzerlerine çok gidilmişti ve bu bende üzüntüyle karışık kızgınlık yaratmıştı. Özellikle yeni nesil adeta bu durumla dalga geçiyordu. Oysa ki kendileri de kurallara uyan bir grup değildi ama bizdeki nefret politikası her dönemde kendini gösterebildiği için bu sefer de 65 yaş üstünü hedef almıştı derken, aynı yasak bu dalgacı gençliğe de getirildi. Sanırım en güzel cevap da bu 20 yaş altı gruba böylelikle verilmiş oldu.

Bu süreçte izin günleri yasak günleri hepsi birbirine girmişti, biz hiç evden çıkmıyorduk, ihtiyaçlarımızı da sitenin görevlisi tedarik ediyordu. Site yönetimi kendisine koruyucu maske ve eldiven sağlıyordu. Evimizdeki durumun sıkıcılığını biraz azaltmak, moralimizi yüksek tutmak adına evde değişik aktiviteler üretmiştik. Sabah kahvaltısı ardından sporumuzu yapıyor, babamla tavla oynuyor, annemle de mutfak ve el işleri yapıyorduk. Bu arada kendi adıma da bir yandan seviniyordum. Gidemediğim bir çok eğitimin webinarına ev rahatlığında erişebiliyordum. Yarım kalan işlerimi tamamlıyordum ancak hep öğrencilerdeydi.

4 Nisan 2020 Uzaktan Eğitim Başlıyor

Okul yönetiminden öğrencilerin durumundan haberdar olmak adına *WhatsApp* gruplarının kurulması gerekliliğinden söz eden bir mesaj aldık. Oysa ki bizim öğrencilerimizin çoğunda akıllı telefon yoktu. Bazılarının da sadece babalarının vardı ve onlar da çalışmaya gittiği için günlerce, aylarca eve gelmedikleri oluyordu. Her şey yerinde olsa bile internet yeterli olmuyordu. Buna rağmen sınıf rehber öğretmenleriyle birlikte ulaşabildiğimiz kadar veliye ulaşarak durumu anlattık ve 6 Nisan'da grupları kurduk. Bazı öğrencilerimiz de akrabalarının evlerine giderek oradan yollanılan mesajlar hakkında bilgi sahibi oluyordu. Öğrencileri bu süreçte çok bunaltmamak adına her branş öğretmeni kendine bir gün belirledi ve o günlerde öğrencilere konu anlatımları, testler yollama



kararı aldı. Bazı durumlarda konu ile ilgili videolar çekip onlardan da aynısını yapıp yollamalarını istiyordum. Kahoot üzerinden oyun da hazırlamıştım. Matematikle ilgili hikaye kitapları yolluyordum. Öğrencilerin sorularını özelden yanıtlıyor, anlaşılmayan noktalarda öğrenciye telefon edip bire bir ayrıntılı bir şekilde anlatmaya çalışıyordum. Geri kalan günlerde de okul ve sınıf rehber öğretmenleri salgın süreciyle ilgili bilgiler veriyor, onlara evde yapabilecekleri etkinliklerle ilgili sosyal ve duyuşsal yönlerini besleyici videolar, görseller gönderiyorlardı.

12 Nisan 2020 Canlı Dersler Başladı

Bu tarihte EBA'dan canlı yayınların pilotlaması yapılmış ve tüm Türkiye'de 8. ve 12. sınıf düzeylerine özel canlı ders yapılması gerekliliğini anlatan ilçenin resmi yazısı okul idaresi tarafından bize iletilmişti. Yazıda EBA canlı derslerinin nasıl yapılacağı anlatılıyordu. Bilgisayardaki Windows sürümünün en az Windows 8 olması gerektiği açıklanıyordu. Evde oturmak, öğrencilere sadece *WhatsApp* üzerinden ulaşmak oldukça canımı sıkarken bu haber biraz içimi ferahlatmıştı. Bir yandan da öğrencilerimin durumlarını düşünüyordum *WhatsApp* üzerinden bile sağlıklı iletişim kuramazken, hepsine ulaşamazken, canlı yayınlara kaç kişiye ulaşabilirdim? Üstelik benim bilgisayarım da EBA'ya uygun değildi. Müdür bey gönüllü öğretmenlerin ders verebileceğini söylemişti. Bana özel olarak attığı mesajda Covid- 19'dan etkilenip etkilenmediğimi, sağlık durumum nasıl olduğunu soruyordu. Ders verebilme olanağımın olup olmadığını da sorularına eklemişti. Ben de vermek istediğimi fakat bilgisayarımın uygun olmadığını söylemiştim. Daha sonra telefonumdan da verebileceğimi öğrenince müdür beye haber verdim ve derslerime başladım. Haftada bir gün her Cuma ders verecektim. Sınıfları birleştirerek bana ders programı ayarla-

diğını söylemişti. İlk derste hal hatır sormak, çocukların moralini düzeltmek için biraz sohbet ettikten sonra ders anlatmaya başladım. Sonrasında da nasıl bir yol izleyeceğimi söyledim. Her hafta yeni nesil soruları birlikte çözecektik. Diğer matematik öğretmenini de ders verdiği zamanlarda konu anlatımları yapacaktı. Telefonum için özel bir düzenek hazırladıktan sonra derste çözeğim soruları sırf çocuklar sıkılmasın, yeterince evde bunalıyorlar düşüncesinden yola çıkarak, biraz daha eğlenceli hale getirmek amacıyla kağıtlara renkli bir şekilde yazıyordum. Kağıtlarımı bir gün önceden hazırlamam gerekiyordu ve hazırlanma sürecim uzun sürüyordu. Çocukların seslerini duymaksa beni bir sonraki derse motive ediyordu. Çünkü onlar zor şartlarda da olsa bir yolunu bulup derse girebiliyorlardı. Bu durumda özensiz ve umursamaz olamazdım. Ders saatlerini ve gününü bir gün önceden haber verip sonrasında da derse 10 dakika kala yeniden bir hatırlatma yapıyordum. Her dersten önce kısa bir özet geçip sonrasında beraberce soruları çözüyorduk.

27 Nisan 2020 Herkes İçin EBA canlı ders mümkün mü?

EBA üzerinden canlı dersleri diğer sınıflarda da yapmak gerekiyordu. Ama ne yazık ki bizim öğrenciler çok kalabalık ailelerin çocuklarıydılar ve evde sadece bir tane telefon olduğundan hepsine birden ders vermek mümkün olmuyordu. Çünkü telefon artık hem ders çalışma hem de derslere katılma aracı olmuştu. Aileler daha çok sekizinci sınıfların derslerini önemsedüğinden telefonlarını onlara veriyorlardı. Birkaç başarısız denemeden sonra bu sınıflara *WhatsApp* grupları üzerinden özel ilgilenererek ders vermeye devam ettik. Bu süreçte tüm seviyedeki öğrencilerin velileriyle toplantı düzenledik.

Özetle günler günleri kovaladı ve son dersimi 19 Haziran'da verdim. Çocuklara sınavla ilgili bilgiler verdikten sonra elimden geldiğince onların içlerini rahatlatmak adına bir konuşma yaptım. Sorularını cevapladım ve başarılar dileyerek vedalaştım. Sınavda ellerinden geleni yapmışlar ve kendilerini memnun edecek sonuçlar almışlardı. Şimdi heyecanla sonuçların açıklanmasını bekliyoruz. Umarım herkes emeğinin karşılığını alır.

Okullar bitti ama pandemi bitmedi, kontrollü bir şekilde dışarı çıkabileceğimiz söylendi fakat kurallara uyan sayısı çok fazla değil. Buna rağmen üzerimizdeki endişe ve korku duyguları azaldı. Bugün günlerden hâlâ PANDEMİ, yarın da PANDEMİ, ertesi gün de... Ne zaman biteceğini bilemediğimiz upuzun bir belirsizlik var önümüzde. Daha dün ara tatile ne kadar kaldığını hesaplarken

tatil gelmeden çat diye okullar kapanıvermişti. “Sınavlar ne olacak? Seminerler için okullara gidilecek mi?” diye sorarken sınavlar okullarda yapıldı. Hijyen kurallarına uyuldu, maskeler dağıtıldı ama öğrencilerin ve velilerin bahçede kaynaşmalarına engel olunamadı. Öncesinde milli savunma üniversitesi sınavında Covid 19 pozitif çıkan öğrencinin haberi yayılmış olmasına rağmen LGS yapıldı. Şimdi ortalık süt liman. Yıl sonu toplantılarımızı yapıyoruz. Eylül’de göreve başlayacakmış gibi konuşmalar dönüyor ama dönmeyebiliriz de. Çeşitli senaryolar var. Üç gün okulda eğitim, iki gün evde uzaktan eğitim diyenler, yok öğretmenler hep okulda olacak ama öğrenciler kısım kısım dönüşümlü olarak okula gelecek diyenler. Eylül’ün ilk haftaları okula gidilir ama sonrasında yine uzaktan eğitime devam edilebilir diyenler. Herkesin kafası çok karışık, ilk defa tüm Dünya hiçbir şeyi öngöremediğimiz bir zaman dilimini yaşıyoruz.



KALKINMA
ATÖLYESİ

Çankaya Mah. Üsküp Cad. No: 16/14 Çankaya - Ankara



/kalkinmaatolyesi



/kalkinmatolyesi



/kalkinmatolyesi



info@ka.org.tr



www.ka.org.tr

